Mājas Draugs

3. GADS MAIJS, 1952 5./27./NR.

DIENA IR TUVU
Mākslinieka ANSA BERZIŅA zīmējums Rom. Vēst. 13. nod. 12. pantam.

MĀC. E. SARKANBĀRDIS

VIENA MIESA, VIENS GARS

(ĢIMENES DIENĀ)

"Es vairs neesmu pasaulē, bet viņi ir pasaulē, un es eimu pie teviș. Svētais Tēvs, uzturi tos savā vārdā, ko tu man esi devis, lai viņi ir viens, itin kā mēs."
(Jāņa ev. 17, 11. pants)

MĀC. KĀRLIS KALNGARS

IR VIENA vieta pasaulē, ko aizmirst nevaram nekad, lai cik tālu arī nenāktos no tās aizīet. Tā ir tā vieta, kur reiz šūpulis ir bijis kārts. Ir vieni cilvēki pasaulē, ar kuŗiem paliekam visu mūžu, kaut arī tie vairs nebūtu pie mums - mūsu tēvs un māte. Ja arī viņi jau gulētu zem zaļās velēnas, viņi tomēr vēl ir pie mums, jo mēs jau esam viņu miesa un asinis, viņu auklējums - arī viņu parādnieki visu mūžu. Tādas pat saites mūs sien arī ar tiem, kas zem tās pašas sirds nesti, ar mums vienā klēpī izauklēti. Un kuŗš tēvs vai māte gan var aizmirst pats savu bērnu un reizē ar to - arī savu mūža draugu, ar ko saista nevien kopā vadītās dzīves dienas, bet arī viena miesa un asinis, kopīgi auklējama!

Un tomēr, ģimene ir vēl kas vairāk nekā tikai kopīga miesa unasins vien. Tai jābūt kam vairāk, jo cilvēks jau nav tikai miesa vien. Patiesā ģimene ir tur, kur to vienoarī viens gars, viena svētība, kur tā ir arī viena dvēsele ar to, kas mums "devis garu no sava gara" - mūsu Dievā, mūsu Kungā Jēzū Kristū.

To visu mēs atceramies īpaši Ģimenes dienā, rakstām no jauna savās sirdīs, izlūdzamies no jauna to garu un svētību, kas mūs vieno vienā ģimenē arī Dieva priekšā.

Daudzi, tik daudzi gan šai dienā būs vieni paši, un tomēr domās pie savējiem...

Bet vai tiešām ir tā, ka tev nav vairs neviena, kas pie tevis piedomā? Atceries savu māti Latviju, kuŗa sēro par visiem krituŠajiem, nomocītajiem un sauc visus dzīvostavus brāļus, tavas māsas. Lūgsim, lai Dieva Gars svētītu arī šo ģimeni, vienotu to par vienu miesu, ar vienu sirdi un dvēseli Viņa vārdā.

Un vai varam aizmirst to māti, kuŗa mūs ir dzemdējusi ne pēc miesas, bet devusi mums patieso dzīvību, garīgo dzīvību - mūsu māte baznīca. Mūs, savus bērnus, viņa arī šodien aicina viņu atcerēties, pulcēties vienā draudzē, vienā pulciņā, lai mēs uzklausītu sava Debesu Tēva vārdus un lai viņa vārdi mūs vadītu un svētītu visās mūsu gaitās.

Un ja arī šodien mēs būtu šķirti no visiem mūsu mīļajiem, Viņš tomēr pie mums paliek. Viņš ir ar mums visur un vienmēr. Viņš vada arī šodien vēl mūsu gaitas. Ir labi to zināt.

Bargā vētrā uz kāda kuģa reiz visi ļaudis bija tā izbijušies, ka nezināja vairs ko iesākt. Tikai kāds zēns bija drošs un mierīgs. Jautāts, vai tad viņam nemaz neesot bail,tas atbildēja: "Ko man baiļoties, pie kuģa stūres taču ir mans tēvs!"

Ir labi zināt, ka mūsu Debesu Tēvs ir arī pie mūsu dzīves kuģa stūres. Viņš mūs vadīs pēc sava padoma un pēc uzņems godā - ja paliekam Viņa bērni.

Kungs, svētī mūs, savus bērnus, Savā garā un patiesībā, svētī mūs kā vienu ģimeni Savā vārdā, Savā ticībā, cerībā un mīlestībā!

Gaišais rīts, gaišaís rīts, Mātes klēpī pavadīts, Kur es mātes siltiem glāstiem, Viņas brīnišķīgiem stāstiem Dzīves gaitās ievadīts.

Kristus vārds, Kristus vārds Mīļās mātes daudzināts, Sirdī ņēmis mājas vietu, Lai es taisnus ceļus ietu, Dieva gara spirdzināts.

Mātes skats, mātes skats Atspīd man kā Dieva acs, Stiprinādams sirdi, prātu, Lai es debess mantas krātu, Lai top svētīts katris gads.

Dzimtais nams, dzimtais nams, Kur es, mātes auklējams, Mūža pirmās gaitas gāju, Dzīves rūpes nezināju, Tu man mūžam piemi-nams.

Veltījums

ARCHIBĪSKAPAM PROF. DR. T. GRĪNBERGAM
20 GADU AUGSTĀ AMATA JUBILEJĀ, 29.MARTĀ

KĀ PUTNI SVEŠNIECĪBAS CEĻU JŪTĪS
AR VIENU TICĪBU, KAS VIENO KRISTŪ MŪS,
NO TĀLA KONTINENTA SVEICAM JŪS,
KAS MĪLESTĪBU - SAULI NESAT KRŪTĪS.

KAUT RUDA SAULE RIET UN DIENAS AIZSTEIDZAS,
KAUT DAŽA RĒTA ASIŅO UN NESADZĪST, -
IR VIENS, KAS ZEMES IZNĪCĪBU NEPAZĪST,
KAM SAULE NENORIET, NEDZ VALDĪŠANA BEIDZAS.

LAI VADA VIŅŠ JŪS ARĪ DZĪVE TURPMĀKĀ,
LĪDZ SAPJU DRAUDZES SAPNIS PIEPILDĪSIES,
NO VAŽĀM LATVJU KAROGS ATRAISĪSIES
LĪDZ APSVEIKS RĪGAS DOMS JŪS BRĪVĀ LATVIJĀ.

PRĀVESTS K. BIRZNIEKS

Pestīšanas gars

(VASARSVĒTKOS)

UN KAD NU LAIKS BIJA PIENĀCIS, KA VIŅAM VAJADZĒJA TAPT PAAUGSTINĀTAM, TAD VIŅŠ GRIEZA SAVU VAIGU, LAI IETU UZ JERUZALEMI. UN VIŅŠ NOSŪTĪJA SEV PRIEKŠĀ VĒSTNEŠUS. UN IEDAMI TIE NONĀCA KĀDĀ ZAMARIEŠU CIEMĀ, LAI TAM APGĀDĀTU VIETU, KUR NOMESTIES. UN TIE VIŅU NEUZŅĒMA TĀPĒC, KA VIŅŠ BIJA CEĻĀ UZ JERUZALEMI. KAD VIŅA MĀCEKĻI JĒKABS UN JĀNIS TO REDZĒJA, TIE SACĪJA: KUNGS, JA TU GRIBI, MĒS SACĪSIM, LAI UGUNS NĀK NO DEBESĪM UN TOS APRĀJA UN SACĪJA: VAI JŪS NEZINĀT, KĀDAM GARAM JŪS PIEDERAT? JO CILVĒKA DĒLS NAV NĀCIS, CILVĒKU DVĒSELES NOMAITĀT, BET PESTĪT. UN TIE GĀJA UZ CITU CIEMU.

(Lk.9, 51-56.p.)

TIK daudz cilvēku nomaitāts! Lai paskatāmies vien uz daudzajiem kritušo kapiem visās pasaules malās. Lai ievērojam vien sagrautās pilsētas, cik bērnu un māšu netika nomaitāts zem to drupām. Un varbūt tas ne tuvu nav viss. Varbūt vēl lielākas briesmas ies pāri zemēm, un posts būs vēl draudošāks. Jā, kad beigsies reiz šis posts, kad cilvēki mitēsies cilvēkus nomaitāt?

Lai raugāmies uz austrumiem, kur cietumi pārpildīti, kur apcietināto nometnes pildās tūkstošiem un atkal tūkstošiem tautai un savai valstij uzticīgu ļaužu, kas stāvējuši par tautas, kultūras un ticības brīvību. Tur sodīto darba gaitās pamazām nonīkst un sabrūk šie ļaudis, atrauti savai zemei un bez cerības vēl reiz redzēt tās sauli, sveicināt tās ziedošo pavasari, dzimtenes laukus un pilsētas.

Pēc pabeigtiem kariem un maiņu laikos ir tik daudz tiesātu un sodītu cilvēku. Viena vara sodījusi par neuzticību tai - , otra par neuzticību otrai varai. Bieži vien piespriests nāves sods, jo tie savā laikā sagādājuši daudz posta, samaitājuši cilvēku dzīves, nomaitājuši viņu dzīvības.

Un te dzirdām par To, kas nav nācis nomaitāt, bet pestīt. Šajā postā vēl pestīšana! Tiešām, Viņš redzēja pasaules postu. Viņš redzēja cilvēkus viņu kārībās un patmīlībā. Viņu ārišķība un liekulība nebija apslēpjama. Aiz viņu ārējās dievbijības slēpās sava goda un sava laicīgā labuma meklēšana arī garīgajā laukā, arī dievnama apmeklēšanā. Tie viņu neuzņēma. Tie bija vienaldzīgi, vēlāk arī naidīgi. Beidzot tie Viņu kā ļaundari un noziedznieku izstūma no sava vidus un Viņam piesprieda ļaunāko, pazemojošāko nāves sodu. To visu ievērojot, gribas ar Jēkabu un Jāni sacīt: "Kungs, ja Tu gribi, mēs sacīsim, lai uguns nāk no debesīm un tos sadedzina!" Bet Jēzus tos norāja, norādīdams uz citu garu: "Cilvēka dēls nav nācis cilvēku dvēseles nomaitāt, bet pestīt." Mēs jautājam, kā tas bija iespējams, ka Viņš šos cilvēkus nenomaitāja? Kas tas bija par spēku, kas Viņam nevien liedza šos cilvēkus pamest, bet lika vēl meklēt viņu pestīšanu? Kas piedzīvojis cilvēku bezgalīgo ļaunumu un zemiskumu, tam tas nav iespējams. Mēs nespējam glābt to, kas mūs nicina un pazudina. Mēs nojaušam, ka Jēzus stāvējis tālu cilvēku ļaunumam. Viņu vadījusi cita griba, kas Viņu sūtījusi cilvēkus pestīt, un tai Viņš paklausījis. Lai arī tie Viņu atstumj, lai arī viņi to nebūtu pelnījuši, viņiem j ā t o p pestītiem. Un to Viņš arī ir veicis. Nekāda vara Viņu nav varējusi no Viņa ceļa novirzīt, nekas nav varējis atturēt. Pasaulei jātop pestītai. Kur cilvēku dvēseles tikušas un arvien vēl tiek nomaitātas, tur tām vajaga pestīšanas, un tās tiks pestītas. Tamdēļ Cilvēka dēls ir pasaulē nācis, lai pasaule caur Viņu dzīvotu. Tāpēc Viņš nevien sludinājis Dieva valstību un Dieva valstības nākšanu apliecinājis brīnumu darbos, bet arī uzņēmies ciešanas un nāvi, ļāvis arī sevi nomaitāt, lai tie paši ļaudis, kas Viņu nomaitāja, netiktu nomaitāti, bet glābti. Viņa nāve ir ķīla, ka pasaule var dzīvot un dzīvos. Vienreiz, pēcgalā viss un ikviens tiks pārbaudīts, bet arī tad mums ir "augstais priesteris", kas mūs aizstāv.

Šajā cerībā pasaule pastāv, un mums ir drošs pamats mūsu nākotnes cerībai. Mūsu Aizstāvis mūs neļauj nomaitāt. Viņš pestī mūs no visa ļauna. Viņš mums arī dod to garu, ka nevien netiekam aizrauti līdz posta straumei, bet pat varam iestāties par palīdzību citiem cilvēkiem, par viņu dvēseles pestīšanu. Tādu cilvēku pasaulē ir daudz, kuŗus laika gars nespēj aizraut līdz citu cilvēku nomaitāšanā, bet kas šīs pasaules postā dara visu, lai palīdzētu un glābtu. Viņi iestājas par to ar savu sirdi, ar saviem darbiem, pat ar savām dzīvībām, lai apspiestos atbrīvotu un nāvei nolemtos pestītu. Viņu dēļ arī drīkstam ticēt, ka pār tiem, kas sēd tumsā un nāves ēnā, vēl gaiša saule atmirdzēs, jo pasaules Pestītājs ar savu pestīšanas spēku arvien ir dzīvs un piešķir to arī ļaudīm, kas ar Viņu vienoti, kas Viņa pestīšanas spēku paši piedzīvojuši un saņēmuši. Viņi nemeklē, kas viņiem pašiem par to būs. Viņi nejautā vai šāda rīcība spēs pasauli kaut cik pārvērst, labot. Viņi iet un dara to, ko viņu iekšējais spēks viņiem liek. Viņi ir sūtīti pestīšanas darbiem un veic tos, piepildīdami savu uzdevumu, kuŗu viņu sirdīs kā nepārvaramu spēku ielicis Cilvēka dēls, kas nācis kalpot. Tādēļ mums žēlastība notikusi, Viņam nākot pasaulē un par pasauli nododot savu dzīvību. Šī žēlastība uztur un pestī.

Vai lai mēs piederētu citam garam? Arī mums Viņš liek kalpot, kur vien spējam un kā vien varam. Vai drīkstam piekust? Tik daudz visapkārt posta! Cilvēku dzīvē un viņu sirdīs tik daudz ļaunu, postošu spēku, un ne jau mēs paši spēsim cilvēkus no tiem atraisīt. Tie mēdz būt stiprāki par cilvēku gribu un spēku. Bet mēs kalpojam, lai ļaudis nonāk pie Tā, kas viņus atpestī no visa ļauna, kas mūs no Dieva soda ieved mūžīgā dzīvības valstībā ar savām ciešanām un savu nāvi. Viņš šajā darbā mūs aicina. Lai Viņš arī neļauj mums piekust! Lai Viņš, lielajā pestīšanas darbā mūs sūtīdams, mums arī bagātīgi piešķir savu pestīšanas garu.

PROF. DR. K. KUNDZIŅŠ

AKTIVITĀTE UN SVETCERE

MODERNAJAM cilvēkam, šķiet, nav vairs jāatgādina, ka tikai aktivitāte, darbīgums, nodrošina vietu dzīvē un tiesības baudīt labklājību. Dažreiz liekas, ka dabaszinātņu mācība par nepārtrauktu potenciālās (apslēptās) enerģijas aktualizēšanos visā pasaules sistēmā kļuvusi arī par pamatu XX gadsimta cilvēces ētikai. Aktivitātes princips pilnīgi dominē saimnieciskā dzīvē. Darbs ir saimnieciskās ražošanas neapstrīdamais pamats. Bet nenogurstošam darbam ir arī izšķīrēja nozīme cilvēka garīgo dotību, viņa dažādo spēju un talantu izveidošanā. Maz simpatijas mūsu laikos bauda kontemplātīvie cilvēki, kā piem. tā sauc. ''sapņainie zēni'' un klusas dzīves apceres cienītāji, kas bieži netiek tālāk par savām rožainajām sapņu pilīm.

Šis pats nerimstošās aktivitātes princips pārsviedies arī uz reliģisko dzīvi. Kas gan vēl tagad ciena kluso lūgšanas un apceres dzīvi aiz klostera sienām? It sevišķi šinī kontinentā, kas tagad kļuvis mums par mītni, un visā t. s. jaunajā pasaulē redzam, ka baznīca savu uzdevumu var veikt vienīgi ar kāpinātu aktivitāti: organizējot, misionējot, vācot līdzekļus jauniem pasākumiem, sūtot savus pārstāvjus uz vistālākām pasaules malām. Varētu likties - arī tādas domas dažkārt tikušas izteiktas - ka luterānisms, salīdzinot ar vienu otru citu konfesiju (kalvinismu, metodismu) pēc savas būtības ir aktivitātei ja nu ne tieši naidīgs, tad, vismaz, ne sevišķi labvēlīgs. Tam par cēloni esot apstāklis, ka par Lutera reformācijas pamatprincipu kļuvusi mācība, ka cilvēks tiek taisnots vienīgi ticībā, caur Dieva žēlastību, bez t.s. ''labajiem darbiem'' (pareizāk gan būtu: ''bauslības darbiem''). Sal.Rom. 3,28; Gal. 2,16; Efez. 2,8,9. ''Sola fide -, sola gratia''. Bet pēdējā laika notikumi lielā luterāņu pasaules akcija, palīdzība bēgļiem. Federācijas nodibināšana, misijas darba pieaugums - liecina ko citu. Ticība un Dieva žēlastības piedzīvojums, kas grēcīgu cilvēku nepelnītā kārtā glābj no pazušanas, celdams to Dieva bērnu kārtā, pēc savas būtības nevar būt un nav par šķērsli pastiprinātas aktivitātes atraisīšanai. To pārliecinoši rāda apustuļa Pāvila piemērs. Viņš jau bija pirmais šīs atziņas paudējs. Un tomēr - būs grūti atrodams cits Kristus sekotājs, kas līdzinātos viņam aktivitātes ziņā. Kristus mīlestības atklāsme, kā viņš pats saka, ''spieda'' viņu apstaigāt pusi no toreizējās kultūras pasaules, sludinot, rakstot savus vēstījumus, organizējot draudzes, apliecinot savu ticību beidzot arī ar savu nāvi. Un Mārtiņš Luters? Klosterī pavadītajam, brīžiem moku pilnajam klusuma laikam sekoja trauksmains darbības laiks. Viņa kopotie raksti vien aptver vairāk nekā 60 sējumus! Ka arī Lutera sekotāji var būt visaugstākā mērā aktīvi, to ikdienas redzam ar savām acīm amerikāņu luterisko draudžu dzīvē: svētdienas skola, jaunatnes, sieviešu un misijas pulciņi, māju apmeklējumi, ziedojumu vākšanas, vasaras nometnes un t.t.

Visā nopietnībā var pacelties jautājums: vai nemitīgais organizēšanas darbs un nepārtrauktā aktivitāte dažkārt neiet jau pāri mēram, neklūst brīžiem jau par pašmērķi, par sava veida garīgu techniku, kas vairs necelļ dvēseles dzīvi, bet to absorbē un iztukšo. Vai nedraud briesmas, ka ieraujot baznīcas cilvēku šai aktivitātes drudzī, varētu ciest paša cilvēka dvēsele, viņas skaistums, bagātība un dziļums? Vecākajā Lutera mazā katķisma izdevumā (Encheiridionā, 1587.g.) atrodams šāds trešā baušļa izskaidrojums: ''...bet svētajā dienā tev nebūs nekādu darbu darīt, lai Dievs Kungs varētu darīt s a v u darbu iekš tevis.'' Negribu aizstāvēt teikuma burtisko izpratni, bet tikai jautāt: vai tas sevī neslēpj daudz patiesības? No kā gan rodas jauns dzīves prieks un cerība, no kurienes sāk plūst jaunas gara straumes, kas veido sirsnības un mīlestības apgarotu kopdzīvi cilvēku starpā? Kas liek ieskanēties dvēseles dziļākām apslēptām stīgām? Jautājiet lielajiem skaņražiem, un tie jums stāstīs, ka labākie darbi, ko tie radījuši, nākuši nevis ''no pašu gribēšanas un rutīnas'', bet kā dāvana, ko tie drīkstējuši saņemt no lielāka meistara rokām. Jautājiet apustuļiem, šiem vienkāršiem zvejniekiem un rokpelņiem, kas viņiem deva izrunāt tādus vārdus, kad tos veda sogu un valdnieku priekšā un kad nebija neviena, kas tos aizstāvētu (Mat. 10,19.20)? Jautājiet Tekoas avju ganam (pravietim Amosam), kas viņu, vienkāršu ganu pārvērta pravietī, kad viņš nakts klusumā sargāja savus ganāmos, vai Jeremijam, kas gan bija tas, kas neļāva viņam klusēt, kad viņš, paguris un sagrauzts, dzīrās novelt no pleciem smago nastu (Jer.20)?

Kristīga cilvēka aktivitāte var būt tikai ticīgas un dedzīgas s i r d s aktivitāte, tādas sirds, ar kuru runājis pats Dievs, kam Dievs

dzīves lielajā stundā licis izprast savu gribu. ''Runā, Kungs, tavs kalps klausās''. Jo kur Dievs runā, kas spētu neklausīt? Kristīgā reliģija ir atklāsmes reliģija, un tāpēc Dieva atklāsmes avotus nedrīkst aizbērt. No viņiem, un tikai no viņiem nāk visas īstās uzvaras. Kur darbojas vienīgi pašu cilvēku aktivitāte, tur viegli iestājas pagurums un vilšanās, un arī vislielākā sajūsmā sāktais darbs var apnikt un izsīkt smiltīs. Betkur dvēsele, kaut tai pašā paguruma vai rūgtās vilšanās brīdī, pievēršas Dievam un dziļā pazemībā vēro Viņa atklāsmes brīnumus, tur jauns spēks nāk par to: sausā zemē sāk virt dzīvs ūdens, un tuksnesis vēršas Dieva dārzā.

Cik skaistas, neaprakstāmi skaistas ir šīs Dieva stundas! Cik jauki tās raksturo pravieša vārdi: ''Tas Kungs ir savā svētajā namā, - ciet klusu, Viņa priekšā, visa pasaule!'' (Habak. 2,20). Cik brīnišķi to pašu izteic dziesmas vārdi:

Šķīstākā laimība
Gan ir Dievu slavēt,
Viņa priekšā stāvēt!

Dieva atklāsme, it sevišķi Dieva nepelnītās mīlestības atklāsme Jēzū Kristū, taču ir un paliek katras kristīgas aktivitātes pēdējais avots. Un galu galā, vai arī visas nerimtīgās, brīžiem drudžainās baznīcas aktivitātes pēdējam mērķim nav jābūt cilvēku, visas cilvēces pievešana Viņam, iekļaušana Viņa mīlestības kopībā!

Reiz divām māsām tuvojās lielā Dieva stunda. Viena pilnībā neizprata stundas lielumu. Mirkļa vienreizība tai pagāja garām. Kāpēc gan? Tāpēc, ka zūdīšanās par zemes ikdienišķām lietām turēja viņu, viņas dvēseli, savā gūstā. Otra bija saglabājusi savas dvēseles pareizo izmaņu un dotajā brīdī atvēra dvēseli dievišķās atklāsmes brīnumam. Un lielais Viesis teica: Šī sev izraudzījusi labo daļu, tā viņai netiks atņemta.

Neaizmirsīsim, ka arī Kungs Kristus pats pēc karstā dienas darba, kas viss bij veltīts nelaimīgajiem brāļiem, vakarā mēdza uzkāpt kalnā, lai tur, neviena netraucēts, runātu ar Dievu.

Atvērt savu dvēseli Dieva atklāsmei un pēc tam atkal doties darbā, lai kalpotu brāļiem - tikai tādu aktivitāti varam saukt par kristīgu. Un tikai tādas aktivitātes priekšā reiz sagrūs arī visi bezdievības cietokšņi, ko cilvēku varmācība cēlusi, un atkāpsies baismīgā tumsības vara. Jo viss, kas no Dieva dzimis, uzvar pasauli (1. Jāņa 5:5).

EDVARTS TŪTERS

Dievs mīlestībā atklājas

TIK KOŠI ZAIGO MEŽS UN LAUKS,
UN DĀRZS UN VISAS TAKAS;
MAIJS ATNĀCIS AR ZIEDIEM JAUKS -
DIEVS SAULI PĀR MUMS SLAKA...

KUR PUTENIS UN SALS BIJ BAIGS,
UN KLĀJIES VISS AR LEDU;
DIEVS MŪŽĪGAIS UN VARENAIS -
NU BITEI DĀVĀ MEDU.

- KUR MEDUS TAVS, - TEIC, DVĒSELE?
KAM TU VĒL BEDĀS GRIMSTI;
PIE DIEVA TUVĀK CELIES, EJ -
TO MĪLET NENORIMSTI.

DIEVS MĪLESTĪBĀ ATKLĀJAS -
VIŅŠ VASARU TEV DĀVĀS;
NO JAUNA DVĒS'LE GAISMA NĀKS
UN SPIETOS SAPŅU DRAVAS.

MĀCĪTĀJS ALFREDS GOBA

Laipas

''Uzturi manu gājumu Tavos ceļos.'' (Ps.17,5)

PAVASARA sniegam kūstot pārplūst upes un strauti, pārplūst dumbrāji un tērces. Kā pāri tikt? Tu skaties pa labi, tu skaties pa kreisi - nav tilta, nav tālāka ceļa. Tu ej uz augšu un priecīgs ieraugi - pār upi pārmesta laipa! Liekas, pietiekami stipra, svaru izturēs. Bet kā tā šūpojas! - uz leju, uz augšu, uz vieniem sāniem, uz otriem. Uzmanies! Vēl pāris soļu, un tu viegli uzelpo: pāri gan!

Taču jau agrāk te kāds apdomīgs un rūpīgs gājējs ir pāri gājis un laipu atstājis arī citiem gājējiem. Cik tas patīkami! Bet kas gan šis gājējs varētu būt? Tautas dziesmā sacīts:

''Tēvu tēvi laipu lika,
Dēlu dēli laipotāji.''

Pa tēvu tēvu liktām laipām vēl arvienu dēlu dēli atrod savu pāreju ne tikai pār grāvjiem un upēm, bet arī pāri vistumšākajiem dzīves bezdibeņiem. Milzīgas ir tās vērtības, ko jaunās paaudzes manto no iepriekšējām: laukos iekoptas druvas, saimniecības ēkas, pilsētās stalti nami un grandiozas celtnes, dažādas mašīnas un izgudrojumi. Tas ir dārgs mantojums, saņemts no iepriekšējām paaudzēm. Vēl lielāks ir garīgo vērtību mantojums. Minēsim kaut tikai latvju tautas apbrīnojamās gara mantas, kādu nav nevienai citai tautai pasaulē. Minēsim atziņas dziļumus, reliģiskās, ētiskās un daiļuma vērtības. Un kur nu vēl varenais tilts - lielā Grāmatu grāmata. Tiešām tās ir ievērojamas laipas, vareni dzīves tilti, ko mums atstājušas agrākās paaudzes. Tās vieno pagātni ar tagadni un nākotni.

Mūsu uzdevums - ar drošu prātu iet pāri šīm laipām un atstāt vēl labākas tām paaudzēm, kas nāks pēc mums. Nebīsimies no visdziļākajiem bezdibeņiem. Iesim droši pāri, šīs laipas nelūzīs. Un ja arī viena otra dzīves laipa novecojusies un kļuvusi nedroša, tā laipa nelūzīs, ko pāri šai dzīvei uz mūžību metis Lielais Nācarietis Jēzus Kristus. Soli spēruši uz šīs laipas, kopā ar dievbijīgo Vecās derības dziesminieku lūgsim: Kungs, uzturi manu gājumu Tavos ceļos!

MACĪTĀJS A. VEINBERGS.

Dažas lut. dogmatikas domas par baznīcu

IR labi, ja savos dievkalpojumos esam "kopā svētās jūtās", kā Cincendorfs saka, un īpaši mēs latvieši vēlamies izjust, gaidām, lai mācītājs runā ar sirds siltumu, varbūt pat degsmi, tomēr tagadnes cilvēks ir arī skeptiķis, visu zināt un saprast gribētājs. Mums ir liela neskaidrība daudzos reliģiskos jautājumos. Arī jautājumā par baznīcu. Kas ir baznīca? Kas baznīcu dara par baznīcu? Kāda ir mūsu luteriskā izpratne par baznīcu? Visas pasaules luterāņu baznīcu satversmju sākumā minēti luteriskie apliecības raksti, uz kuŗiem šīs baznīcas balstās. Kas grib būt labs baznīcas cilvēks, tas nedrīkst par šiem jautājumiem nedomāt. Mums jābūt arī mazliet dogmatiķiem, kas nenozīmē neko vairāk, kā reliģiskiem domātājiem, nevien jutējiem un jūsmotājiem.

Temats par baznīcu prasa izskaidrot šī jēdziena izcelšanos. Gandrīz visām eiropiešu valodām - church, Kirche, cerkov, kirik - baznīcas jēdzienam pamatā ir grieķu vārds kyriakòn, kas nāk no vārda kyrie (kungs) un nozīmē kungam piederošais. Ir arī citi izskaidrojumi, bet šis ir zīmīgākais. Mēs esam sava Kunga ļaudis.

1. Baznīca ir tur, kur ir Kristus - reiz dzīvojušais un mūžam dzīvais Jēzus, bērnu un muitnieku draugs, slimnieku dziedinātājs, sāpju remdētājs. Vidus laiku teikām par dzīva cilvēka iemūrēšanu mūŗu sienās un pamatos ir taisnība: baznīcas pamatos ir iemūrēts Kristus, - un varbūt vēl kāds krustiski salikts koks: krusts. Krusts ir baznīcai tik būtisks, ka tam jāstāv ne tikai baznīcu torņu galos, bet jābūt arī tās pamatos. Ja baznīca aiziet no krusta, tad, kā dāņu reliģijas filosofs Kjerkegaards (arī Luters) saka - tāda baznīca ir samaitāta, beigta, tad tā necieš Kristus dēļ. Tāds apgalvojums mazliet pārspīlēts. Arī nepakļauta vajāšanām, baznīca var tomēr būt Kristus baznīca, bet krusts to ved Pestītājam tuvāk, kā to esam piedzīvojuši paši savas baznīcas vajāšanu laikos, - vai par svētību, vai uz vēl lielāku atkrišanu - Dievs vien to zin, un mēs paši šai laikā bažīgām acīm to vērojam.

Kristus ir baznīcas pamats un galva. Pasekojiet apustuļa Pāvila un citu Dieva valstības cēlēju domu gaitai: "Citu pamatu neviens nevar likt." "Lai augam viņā, kas ir mūsu galva." (cf.1.Kor.3.11; Efez. 2. 20; Efez.1.22, 4.15; 1.Pēt.2.5.) Bet baznīca savu sākumu īstenībā drīkst skaitīt tikai ar pirmajiem Vasaras svētkiem, kad tā saņēma savu uzdevumu. Svētā gara balva bija iedvesmojums augt, tapt un reizē garantija, ka dzīvais kungs būs savā namā.

Tādā garā definē baznīcas jēdzienu kāds vecāks luterāņu dogmatiķis - objektīvists Vilmar's): "Ie - stādījums, caur kuŗu pestīšanas mantojums tiek negrozīts nodots tālākām paaudzēm līdz Kristus jaunai atnākšanai." Otrs, P. Althauss, skatās liberālāk un baznīcas jēdzienā ietveŗ arī draudzi: "Baznīca ir Kristus ticīgo draudze, kas Svētā Gara radīta caur evaņģeliju, evaņģelija sludināšanu un sakramentu, kuŗus tā, kā šī gara darba rīkus, savā amatā nes tālāk. "Ne mēs paši esam baznīcas cēlāji un vadītāji, nedz arī mūsu paŝu sludināšana ir īstā, lai baznīca būtu baznīca. Svētais gars ir baznīcas radītājs. Dieva vārda sludināšanā un Sv. sakramentos šis Svētais Gars darbojas un top dots tālāk. Varētu arī sacīt: baznīca ir ap evaņģeliju, tā sludināšanu un sakramentu pulcēta draudze.

Kā Pāvils, tā apliecības raksti vienmēr atkārto gleznaino apzīmējumu - baznīca ir Kristus miesa, kuŗā Kristus pats ir galva. Šī "miesa", šis organisms top saturēts kopā, ja darbojas tās "palīga saites", kā apustulis izsakās, - sludināšana un sakramenti. Tās būtiski svarīgas un bez tām nav baznīcas. Šmalkaldes artikulos, kas ietilpst luteriskos apliecības rakstos un stāv mūsu baznīcas satversmju pamatos, teikts: "Dievs nepiešķiŗ savu garu vai žēlastību citādi, kā caur jeb ar savu vārdu. Dievs negrib ar mums cilvēkiem citādi satikties, kā caur vārdu, vai sakramentu, " Lutera reliģiskais dziļums ir tik konsekvents un katēgorisks, ka citādu gara darbību (tāda izpaudās arī viņa laika karstgalvju izdarībās) viņš nosauc par velna darbiem.

Ir labi, ka to zinām un neaizmirstam: Kristus ir baznīcas pamats un galva. Tas lai mūs ne tikai apvalda mūsu reliģiskajā (jeb dažreiz aistetiskajā) jūsmā, bet lai arī mūs bruņo un brīdina nepakļauties mūsu laiku pasaulē dominējošām laicīgām tieksmēm, kas iegriežas pat baznīcā un tikko grib atļaut baznīcai būt tai, kas tā ir. Nekāda nedz personīga, nedz partijas vai grupas politika nevar būt baznīcas politika. Baznīcai drīkst būt un ir attaisnojama tikai viena politika: Kristus! Necelsim civēcīgo pārāk augstu. Mēs esam locekļi. Locekļi svarīgi. Kājas, rokas nepieciešamas, bet ko tās dara, kāds viss organisms ir un kurp tas iet, to noteic g a l v a. Apustulis par to runā līdzībā, bet šīs līdzības realizējas dzīvē.

2. Baznīca ir baznīca tad, ja ir t i c ī g o d r a u d z e kā šīs baznīcas nesēja un veidotāja zemes dzīves apstākļos. Baznīcai jāveidojas ticīgos cilvēkos, caur sludināšanu un sakramentu. Ap. Pāvils kā lielākais no Kristus sludinātājiem to sāpīgi izjutis: "Mani bērni, par kuŗiem es no jauna ciešu radību sāpes, līdz kamēr K r i s t u s i z v e i d o t o s jūsos." Draudze ir cilvēki, kā mēs visi, bet noteicošais nav skaits vai kas cits, bet kas mūsu sirdīs - cik t i c ī b a s, ticībā sludinātais un uzņemtais Dieva vārds un sakraments. "Caur evaņģelija vārdu, kas tiek ticībā uzņemts, mēs tiekam ar Kristu garīgi savienoti un uzņemti Kristus miesā, t.i. baznīcā." (Konkordijas formula). Tā ir pirmos Vasaras svētkos Kristus garu saņēmusī draudze, kas pielūdz savu mūžam dzīvo, pie Dieva labās rokas paaugstināto, Kungu. Šī ticība arī izšķiŗ, kuŗa ir īstā ticīgo kopība, "svēto biedrība", un kuŗa tikai ārējā baznīca, "kas ar savām lūpām godina, bet sirdī tie ir tālu nost," - jo "ļaužu priekšā gan ir lēti rādīties ar Kristu būt."

Kaut mums būtu vairāk ticības! Bet varbūt tas ir viens no tiem faktoriem, kuŗos mums ir ļauts "augt." Apustulis pareizi arī apzīmē šīs augšanas mērķi - augt Kristū. Lai Kristus kļūtu mums arvien tuvāks, kļūtu nozīmīgs faktors mūsu dzīvē. Apustulis pats iet tā-

lāk, zaudējis savu "es", viņš nedzīvo vairs sev, bet Kristū.

Mūsu laikos šķiet savairojušies tādi Barabas, kādu tēlo Nobeļa premijas laureats P. Lagerkvists savā romānā "Baraba". Šis Baraba, kuŗa dēļ un kuŗa vietā, vārda tiešā nozīmē Kristus miris, grib ticēt, jo apzinās - Kristus ir viņa glābējs un pestītājs, un tomēr šos vārdus varētu rakstīt tikai ar mazo burtu. Viņš redz, cik laimīgs ir cilvēks, kas tic, bet pats nespēj ticēt un visu mūžu klīst ar rētu pierē un sirdī. - No Barabām nevar pastāvēt Kristus draudze, tā ir viņas nelaime. Arī ja tiem nebūtu Barabas noziegumu, bet tikai Barabas skepse pret visu. Ticīgo Sahabu vajag, kas aizgrābts klausās, kā gaisma starojusi ap Kristus vaigu, kā Viņš miris un kā eņģelis tumsu pāršķīris pie kapa; kas tic, ka Kristus viņu un viņam pieķēdēto Barabu izvedis no pazemes vergu darbiem un kas mirst, tādēļ, ka Dieva - Pestītāja vārdu neatļauj svītrot no savas verga plāksnes: es piederu Kristum, ne ķeizaram. Baznīca ir bijusi un būs mūsu tautā un cilvēcē - brīvības, taisnības bāka. Laimīgs, kas redz un saprot šīs bākas ugunis.

3. Baznīca ir tur, kur ir m ī l e s t ī b a s d a r b i, Kristus iedvesmoti un vadīti. Arī šai ziņā varam augt. Ap. Pāvila vārdi Efez. vēstules 4.15 un 16. sākas un beidzas ar šo domu. "Patiesīgi būdami mīlestībā... aug... kļūdama aizvien pilnīgāka mīlestībā."

Nevienam nevarēs noliegt mīlestības darbus, ko baznīca darījusi, iedvesmojusi un vadījusi gadu simtos līdz pat mūsu dienām. Mēs esam liecinieki tam un nevienā mūsu draudzē nedrīkst trūkt šo mīlestības darbu. Mīlestība ir Kristīgās baznīcas dzīvības zīme un kāda lielāka realitāte, ne tikai ideja, nepiepildāms sapnis.

Es reti esmu redzējis amerikāņu baznīcā ļaudis tā saviļņotus ka tie slauka acis. Tas notika reiz, kad lielā pilsētas draudzē mācītājs no kanceles sauca: tas laikmets ir aizgājis uz neatgriešanos, kad kristietība varēja pastāvēt vārdos. Tagad vajag darbu. Šī draudze bija galvojusi vairākas bēgļu ģimenes. Tās baznīca laipni vēra savas durvis, kad bēgļu draudze klauvēja un lūdza. Bet ir jau daudz mīlestības darbu, kas neizteicas redzamos panākumos, statistiku ailēs un gada pārskatos. Kristīgā draudze no tiem dzīvo un dodama ņem arī pati sev.

MĀC. P. NESAULE

Liecības

PEDEJAIS kaŗš mūsu tautas lielākam vairumam atnesis lielu postu. Mūsu prāts to nemaz nespēj aptvert, un mūsu valoda par nabadzīgu to izteikt. Ir jābrīnās, ka šie briesmīgi lielie un ļaunie spēki nav varējuši pilnīgi mūsu mazo tautu iznīcināt. Tā ir spilgta liecība, ka nevienas tautas uznākšana vai noiešana no šīs pasaules skatuves nav atkarīga no šīs pasaules spēkiem vien. Ja par spīti visiem šiem nāvētājiem spēkiem daļa mūsu tautas vēl dzīvo, ir liecība, ka Dieva žēlastība ir arī vēl ar mūsu tautu. Šinī sakarībā gribu pieminēt pravieša Jesajas vārdus: Mazu acumirkli es tevi biju atstājis, bet ar lielu žēlastību es tevi gribu sapulcināt. Dusmās kādu brīdi es savu vaigu tev esmu apslēpis, bet ar mūžīgu žēlastību es par tevi gribu apžēloties, saka tas Kungs, tavs Pestītājs!

Bet ja arī savas tautas liktenī sevišķu Dieva palīdzību pašreiz mums grūti saskatīt, citādi tas ir, ja skatāmies savā personīgajā dzīvē. Pēdējā kaŗā un bēgļu gaitās daudzi esam brīnišķīgi pasargāti un vadīti. Būdams vēl Vācijā, trimdiniekus vairākkārt aicināju man par to iesūtīt liecības. Atsaucība diemžēl nebija liela. Es būtu priecīgs un pateicīgs saņemt šādas liecības arī vēl tagad. Cerībā, ka tās varētu stiprināt arī viena otra "Mājas Drauga" lasītāja ticību, atļaujos ar dažām iesūtītām liecībām iepazīstināt.

I.

"TAS KUNGS IR MANS GANS, MAN NETRŪKS NENIEKA." Ps. 23, 1.

1944. gada decembrī bēgļu gaitas mani noveda Gotenhafenā, Vācijā. Kopā ar citiem bēgļiem mani un manu ģimeni novietoja barakās. Bijām nodzīvojuši tikai nedaudz dienu, kad piedzīvojām smagu gaisa uzbrukumu. Bumba trāpīja mūsu baraku. Daudzi tika nogalināti. Liktenīgi, ka, nepagūdami paslēpties patvertnē, ir es, ir mana ģimene palikām dzīvi.

Drīz pēc tam Gotenhafenu atstājām. Cerējām ar Latvijas kuģi "Bru" sasniegt Libeku. Uz jūŗas iekļuvām lielā miglā. Mūsu nelielo kuģi astoņas dienas svaidīja vētra. Uzturu nesaņēmām. Vairums visu laiku nebija varējuši pat aizvērt acis miegā. Bija jārēķinas ar vislaunāko. Briesmās atcerējos Dāvida 23. dziesmas vārdus: Tas Kungs ir mans gans, man netrūks nenieka. Atkārtoju šos vārdus vairākas reizes, un tie manī izraisīja sirsnīgu paļāvību Dievam. Kļuvu mierīgāks, un vēlāk varēju pat citus izmisumā mierināt. Kad beidzot kuģis tomēr sasniedza mērķi, biju bezgala pateicīgs Dievam, kas savā žēlastībā nebija ļāvis mums jūŗas viļņos aiziet bojā. Atceroties šos notikumus, atkārtoju atkal sirdī tik dziļi iespiedušos vārdus: Tas Kungs ir mans gans, man netrūks nenieka. A.K. Neustadtē

Kas grib būt baznīcas ļaudis, tiem jābūt mīlestības ļaudīm, no kuŗu vārdiem un darbiem mīlestībai jārunā. "Jaunu bausli es jums dodu..." "Vai jūs nezināt, kādam garam jūs piederat?" - "No viņu augļiem jums tos būs pazīt."

Varam noslēgt atkal ar luterisko dogmatiku, apliecības rakstiem, kur Šmalkaldes artikulos ir vārdi, k a v i e n a m k r i s t i e t i m j ā b ū t o t r a k r i s t i e š a K r i s t u m. Tad var tapt "svēto biedrība." Un Luters saka: "Kāds milzu svars ir vārdam "brālis," kas briesmu laikos no rakstiem top sludināts. "Tā ir lielā brālība, kas atgādina katrai tautai, arī mūsu: jūs esat brāļi, un visām tautām - dzīvojiet kā brāļi.

GEORGS HEINRICHS LOSKĪLS

LOSKĪLA vārds tagadējai paaudzei būs pasvešs. To zinās mācītāji, bet ne tauta. Par viņu nekā neatradīsim latviešu literatūras vēsturē. Arī Latvijas baznīcas vēsturē viņu piemin tikai ar pāris vārdiem. Tam ir saprotami iemesli. Loskīla darbība brāļu draudzē iekrīt otrās paaudzes laikā, kad pēc ''lielās atmodas'' un sadursmes ar luterāņu baznīcu un muižniecību, brāļu draudze vairāk uzmanījās un visu vērību piegrieza iekšējai nostiprināšanai. Tāds kluss darbs neizceļas uz āru. Bez tam Loskīls sava mūža lielāko daļu darbojās ārpus Latvijas. Viņa literārā darbība norisinājās laikā, kad latviešu garīgās dzejas druva bija jau iekopta un netrūka spējīgu darbinieku, piem. Stendera, Mačevska, Elferfelda, Girgensona. Lielais progress latviešu laicīgajā un garīgajā literatūrā, kas piedzīvots pēdējos simts gados, atstāj ēnā daudzus iepriekšējo laiku rakstniekus, arī Loskīlu.

Tomēr kā garīgs dzejnieks Loskīls nav bez nozīmes arī tagad. Ja paraugāmies mūsu dziesmu grāmatas jaunākajā izdevumā, redzam, ka tur atrodamas 27 Loskīla dziesmas un 2 viņa tulkojumi. Orīģināļo dziesmu skaita ziņā Loskīlu pārspēj tikai brāļi Bērziņi un Ermanis. Bet Loskīla nopelnus mazina fakts, ka visas viņa dziesmas nav vienādas kvalitātes, un tādēļ vien nākošajā dziesmu grāmatas revīzijā daža laba Loskīla dziesma atkritīs. Tomēr tādas dziesmas, kā ''Tu manu sirdi uzvarējis'' (126.), ''Labu dienu, mieru, veselību'' (244.), ''Nāc, dvēsele, pie Jēzus'' (301), ''Mēs šeitan esam viesi'' (636.), galda lūgšana ''Svētī, Dievs, tās dāvanas'' (538) pieder pie mūsu dziesmu grāmatas ''dzelzs inventāra'' un nezudīs. Loskīls turklāt pārstāv latviešu brāļu draudzes tradicijas, īpatnu dievbijības formu. Viņš ir vienīgais no latviešu brāļu draudzes ziedu laika dzejniekiem, kuŗa dziesmas paturējušas savu vietu līdz mūsu dienām. Tādēļ ir vērts veltīt Loskīlam un viņa dzejas darbiem kādu rakstiņu.

Trimdā mums nav sasniedzamas dzimtenes bibliotēkas un archīvi, tādēļ nav iespējams Loskīla darba un dzīves gaitas aprakstīt pilnīgi. Man nav laimējies dabūt Loskīla dziesmu izdevumus un tādēļ varu atsaukties tikai uz tām

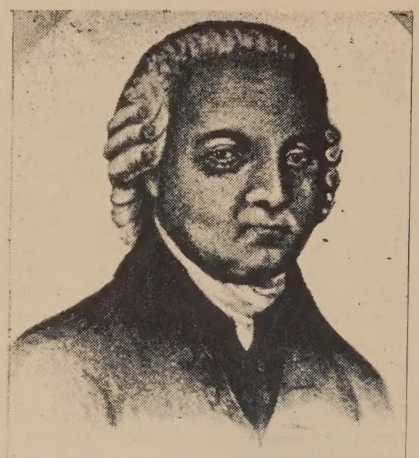

dziesmām, kas atrodamas mūsu dziesmu grāmatā. Toties esmu ieguvis dažas jaunas ziņas par Loskīla darbību Amerikā un arī viņa gīmetni. Taisni tas apstāklis, ka kalpošana brāļu draudzei Loskīlu atvedusi Jaunajā Pasaulē, modinās mūsu interesi.

*

Loskīla tēvs, vārdā tāpat Georgs Heinrichs, bija luterāņu mācītājs Kurzemē, vispirms Stendē, tad Rindā, kur viņam 1740.g. 7. novembrī piedzima dēls Georgs Heinrichs. Liekas, liktenīgs bija gadījums, ka 1748.g. par mājskolotāju uz Rindu atnāca brāļu draudzes loceklis Johans Hifels un palika Loskīla namā vienpadsmit gadus. Dēls piekērās savam skolotājam un jau sešpadsmit gadu vecumā lūdzās tēvu, lai viņam atļautu pāriet brāļu draudzē. Trīs gadus vēlāk, kad Loskīls bija jau Halles students, tēvs tam arī piekrita un Loskīls kopā ar savu skolotāju devās uz Barbiju, pazīstamo brāļu draudzes centru Vācijā, kur 1760.g. 30. septembrī pirmo reizi baudīja svēto vakarēdienu pēc brāļu parašām.

Tēvs bija brāļu draudzei labvēlīgākais starp visiem Kurzemes mācītājiem, bet palika uzticīgs luterāņu baznīcai, 1775.g. kļuva pat Kandavas iecirkņa prāvests. Viņš nomira 1780. gadā.

Jaunais Loskīls Barbijā studēja teoloģiju un medicīnu. Viņš sekmīgi darbojās kā ārsts, bet vairāk tiecās uz garīgu darbu. 1765.g. viņu aicināja par skolotāju uz Nīskiju, vēlāk Neivīdu. 1768.g. viņu ordinēja par diakonu un viņš darbojās Marienbornā, vēlāk Amsterdamā. Man neizdevās pārbaudīt atzīmi kādā Loskīla biografijā, itkā viņš būtu izdevis pirmo brāļu draudzes dziesmu grāmatu holandiešu valodā (1773.g.). 1771.g. Loskīls apprec Valmieras diakona Barlacha meitu, kas darbojās brāļu draudzē Ceistā, Holandē. Pārnācis uz turieni, Loskīls kādu laiku aizvieto vietējo brāļu draudzes diakonu Heinrichu Brīninku, Vidzemes luterāņu mācītāja dēlu, kas vēkāk bija unitātes vecāko konferences loceklis Hernhūtē. Kā redzams, brāļu draudze mantojusi no Latvijas dažu labu darbinieku.

1775.g. Loskīlu ordinē par presbiteru un sūta uz dzimteni, Mazvelķiem (Rubenes draudzē), kas vēlāk kļuva par brāļu draudzes vadības sēdekli Latvijā. Tur viņš paliek līdz 1781. gadam. Tad Loskīls ir atkal vienu gadu Vācijā, kā pats saka - lai dažus mēnešus atpūstos Barbijā. 1782.g. viņš atgriežas Vidzemē kā visa turienes darba vadītājs un vēlāk saņem uzdevumu kopt Pēterpils brāļu draudzi un izpildīt unitātes aģenta (pārstāvja) pienākumus pie Krievijas galma.

Darbojoties Vidzemē būs sākusies Loskīla literārā darbība, gādājot par dziesmām latviešu brāļu draudzei. Ar 1770.g. bija sākusies atkal jauna rosība, gūti jauni apgabali. Šķiet, ka arī vēlāk, atrodoties Vācijā, Loskīls būs turpinājis gādāt latviešiem dziesmas, jo abas viņa dziesmu grāmatas iznākušas šai laikā (''Garīgas dziesmas, Dievam par godu un slavu'', 1790., t.s. dāldeŗa vai Pēterburgas grāmatiņa, un ''Liturgias jeb slavas dziesmas un lūgšanas, piesaukšanas un aizlūgšanas'', 1797.). Balstoties uz brāļu draudzes bīskapa Špangenberga un misionāra Ceisbergera materiāliem, Dr. Robertsona Amerikas vēsturi, vēstulēm, dienas grāmatām un pārskatiem, Loskīls, Jaunvelķos dzīvodams, saraksta 783 lpp. plašu grāmatu ''Geschichte der Mission der evangelischen Brüder unter den Indianer in Nordamerika'', ko vēlāk pārtulko angliski, un kas vēl tagad ir avotu krājums indiāņu misijas vēsturei. Grāmata bijusi jau pieteikta 1784. g., bet iznākusi tikai 1789.g. 1791.g. iznāk Loskīla cel-. smes grāmatiņa ''Etwas für's Herz auf dem Wege zur Ewigkeit'', kas

piedzīvoja daudzus izdevumus, un 1813.g. ''Gebete und Betrachtungen in Versen auf alle Tage des Jahres''.

No Pēterpils Loskīlu 1789.g.aizsauc uz Vāciju. Vispirms viņš ir Gnādenfreijā, tad Nīskijā, 1798.g. pašā Hernhūtē, līdz 1802.g. viņu konsekrē par bīskapu un pārceļ uz Savienotajām Valstīm kā Betlemes kolonijas mācītāju un Pensilvanijas draudžu bīskapu. Tas nebija patīkams un viegls uzdevums. Attiecības starp mātes baznīcu un koloniju bija sākušas irt un bija vajadzīga pacietība un māka atrast pareizo ceļu. Biografi cildina Loskīla miermīlību un saprātību šai grūtajā misijā. Viņš kā pirmais no brāļu draudzes vadoņiem esot pamanījis,ka top jauna nacija, Amerika, kuŗai ir savs īpatns gars. 1811.g. unitātes direkcija Loskīlu atsauc uz Eiropu, aicinot vispirms uz Gnādenfreiju, vēlāk par savu locekli. Bet kaŗa un veselības apstākļu dēļ brauciens pāri ōkeanam izpaliek un Loskīls nomirst Betlemē, Pensilvanijā 1814. g. 23. februārī. Tur viņa kaps vēl redzams šodien. Tā kā viņa laulība nebija svētīta bērniem, tad ar viņu izbeidzās šīs ģimenes zars.

Kā brāļu draudzes cilvēks Loskīls savās dziesmās pauž Jēzus mistiku. Pestītāja mīlestība ir iededzinājusi cilvēkā kvēlu, nebeidzamu mīlestību uz Viņu. Jēzus dzīvo ticīgā cilvēka sirdī. Grēcīgais cilvēks skata dievišķo jau šinī pasaulē. ''Sirds ar sirdi savienota'', runājot Cincendorfa vārdiem. Tā ir tā pati tematika un kvēle, kas atrodama Šefera, Cincendorfa, Terstēgena un Hardenberga lirikā un atrodama mūsu dziesmu grāmatas nodaļā ''Jēzus dziesmas.'' Loskīla dziesma ''Tu manu sirdi uzvarējis'' ir iepriekš minētajiem mistiķiem līdzvērtīgs darbs. Citēsim tikai divi pantus:

Tu manu sirdi uzvarējis,
Tu manas dvēseles draugs un gans,
Ar sevi mani kopā sējis.
Es esmu tavs, tu esi mans.
Ar tevi vienots apzinos,
Pat grūtā brīdī līksmojos.
Kad man daudz tūkstoš siržu būtu,
Tās visas tevīm padotos,
Kad nāves brīdi tuvu jūtu,
Es tavā sirdī paglābšos,
Par draugu tevi turēšu
Un tavā sirdī dusēšu.

Cits Loskīla temats ir atgriešanās:

Nāc, dvēsele, pie Jēzus!
Kāpēc tu nomocies?
Jel nedomā ar Dievu
Bez Jēzus satikties.

Tā kā pietistu tematika ir šaura, tad domu aizguvumi viņu dziesmās ir nenovēršami. Vislabāk to redzam, ja iepazīstamies ar vācu brāļu draudzes dziesmu grāmatu. Tur ir simtiem satura ziņā vienādu dziesmu, pie kam bieži viens pants ņemts no viena dzejnieka, nākošais no cita. Agrāk garīgā lirikā autoriem lielas vērības neveltīja. Vecajās dziesmu grāmatās dziesmām daudz ja bija klāt tulkotāja iniciāli. Cik atceros, Loskīla dziesmu krājumos nebija nekādu norādījumu uz avotiem. Tādēļ varētu pacelties jautājums par viņa dziesmu oriģinalitāti. Vai tur nav daudz aizguvumu, varbūt pat tulkojumu?

Mūsu himnologi Loskīla dziesmu pūrā ir atklājuši tikai divus tulkojumus. Viena ir brāļu draudzes meitu kārtas priekšnieces Henrietas fon Haines dziesma ''Kristus jēriņš esmu es'', otra kāda vācu garīga tautas dziesma ''Kad es nākšu, kur tie dzīvo''. Iespējams, ka ir vēl citi tulkojumi, bet to oriģinālu nav izdevies atklāt. 82. dziesmas pirmais pants liekas būt atkarīgs no 214. dziesmas, ko varbūt sarakstījis B. Kraselijs.

Loskīls, šķiet, bijis intuīcijas cilvēks, kas radījis jūtu uzplūsmē un tādēļ viņam arī daudz vāju, sentimentālu, deminutīviem pieblīvētu dzeju, piem. Jēzus kājiņas, rociņas, žēlastības stundiņa u.t.t. Tas ir raksturīgi visiem pietistiem. Cincendorfa vairāk tūkstoš lielajā dzeju pūrā ir daudz krāšņu pērļu, kas savu vērtību nezaudēs nekad. Bet blakus tām ir vēl vairāk mazvērtīgu, salkanu dzejojumu. Bet pietisti nav iedomīgi. Loskīls, piem.,pats savus gara ražojumus dēvē par ''vientiesīgām dziesmiņām'' un domā, ka tās ''jebšu pasliktas, tam Kungam tak būs tīkamas'' (156.nr.).

Debesbraukšanas diena 22.maijā

Tīkamas tās būs arī bijušas latviešiem. Par to liecina vairākie Loskīla dziesmu krājumu izdevumi. Taisni tai laikā, kad luteriskā baznīca uzsāka izšķirošo cīņu ar brāļu draudzi Vidzemē, 1847.g. dziesmu grāmatas emendātori uzņēma 39 Loskīla dziesmas dziesmu grāmatā. Tik dziļi tās bija iesakņojušās latviešos, kā baznīca uzņēma savas pretiniecesmīļākās dziesmas! Daža dziesma ir kļuvusi par izteicienu, piem.: Mēs šeitan esam viesi, ne mājas vietiņā. - Lūk,vienkārša galda lūgšana, skaistākā varbūt no visām, ko latvieši pazinuši:

Svētī, Dievs, tās dāvanas,
Ko no augšienes tu dodi,
Svētī mūsu lūgšanas,
Mūs uz pateicību modi.
Lai uz tevi acis veŗam,
Kad mēs ēdam, kad mēs dzeŗam.

Būtu vēlams tikai pārstatīt pēdējās divi rindiņas. Ar to būtu panākts lielāks kāpinājums. Dziesma ''Labu dienu, mieru, veselību'' (244.) ir doksoloģija, ar ko noslēdza saiešanas. Iedomāsimies šādu brīdi, kad svētdienas vakarā, pēc kopīgi pavadītas dienas, saiešanas priekšā saulei laižoties jau zemu, brāļi un māsas sastājās lokā (''cirkulī'') un dziedāja šo dziesmu.

Ievērojot Loskīla celsmes grāmatu panākumus, pārsteidz, ka vācu brāļu draudzes dziesmu grāmatā (manā priekšā ir 1908.g. izdevums), ir tikai viena viņa dziesmiņa un divi atsevišķi pantiņi, pierakstīti Grēgora dziesmām. Tas liecina, ka Loskīls savu dzejnieka sirdi ielicis latviešu dziesmās, - tai tautai, ar ko viņš kopā bija uzaudzis.

LITERATŪRA. 1. Loskīla autobiografija ar viņa sievas papildinājumiem, rokraksts ''The Archives of the Moravian Church'', Bethlehem, Pa. Autobiografiju un ģīmetni ieguvu pateicoties archivāra S.H. Gappa atsaucībai. - 2.Latviešu konversācijas vārdnīca,12. sēj., 24648-49. sleja. - 3. Dictionary of American Biography.New York,N.Y., Vol. XI, 1933.(Alberta G. Rau sarakstīta L. biografija). - 4. Allgemeine Deutsche Biographie. Leipzig, Bd. 19, 1884. - 5. Deutsch-amerikanisches Conversations-Lexicon, bearb. von Prof. Alexander J. Schern. New York, N.Y., Bd. 6. 1872.-6. Albert Knapps Evangelischer Liederschatz. Stuttgart, 1891.

MĀC. OSVALDS GULBIS

Stiprāks par lauvu

ENA

ATSTĀT durvis līdz kājai vaļā abiem vīriem nebija licies prātīgi, aizvērt pavisam - kavētu atkāpšanos. Tā nu durvis bija palikušas pusviru un līdz ar to šaurajā telpā paglābies kaut cik gaismas, jo logu te nebija un visu dibenssienu no griestiem līdz pat akmens klonam aizsedza smags priekškars. Bet arī šī šaurā gaismas strēle drīz izbalēja. Vīrus smacēja tumsa un piespiestā nekustība. Jaunākais, savu stūraino augumu aizdurvē iespiedis, ar dunci niekodamies un acis valbīdams, tikmēr grozīja savu apaļo mušas galvu itkā ar kaulu aizrijies, kamēr izmetās pa durvīm pagalmā. Vecākais, tikko vairs saskatāms, garšļaukus izlaidies un savu glūniņa seju plaukstā atspiedis, kā dēle bija pieplacis priekškaram. Aiz priekškara virpuļoja strīdus vilciņš, te spalgi iedūkdamies kā dzēlēja lapsene, te apnicīgi sīkdams kā ods, te paguris apklusdams, kamēr strīdinieku - sievietes un vīrieša pātagots, trūkās atkal augšā no jauna.

''Kareivji kļūst nepacietīgi,'' jaunākais runāja, ienācis un vārdus kā sausas lapas čaukstinādams. ''Nekauņas ņirdz jau gluži atklāti...''

''Klusu!'' apsauca vecākais.

''Ak, ko!'' jaunākais, apaļgalvis čaukstināja. ''Tie jau mūs nedzird. Velti te tikai laiku kavējām. Es domāju - ļabāk iesim. Būs atkal kā pagājušo un aizpagājušo reiz. Ja jau virves sarāva...''

''Klusu!''

''Jā, klusu, klusu! To tu tik zini kā klusināt. Vai arī to tu zini, ka Delila mūs krāpj? ''

''Es tev saku: tā sieva mūs krāpj!'' apaļgalvis uzstāja.

''Tā sieva mīl sudrabu, muļķi! Beidz pļāpāt, klausies!''

Nu, labi, labi. Apaļgalvis klausīsies ar, bet kā liecas, tā ar galvu priekškarā, kā līgot vien nolīgo.

''Vai traks esi? !'' šņāc vecākais, biedra plecu kā knaiblēm sažņaudzis. ''Gribi visu izjaukt? Pats sevi pazudināt? ''

Nu, to, protams, apaļgalvis negrib, un tā kā aiz priekškara strīdus vilciņš atkal sapērts, griežas ko māk, apaļgalvis klausās.

''Nē, Simsan,'' saka sievietes balss, ''tad tu mani nepazīsti. Bez šaubām, auša es esmu. Man patīk rotas un skaista māja, un kalpi un kalpones, un manām ausīm tā ir salda mūzika, ja kalps vai kalpone man jautā: Ko kundze pavēl? un - Vai tā kundzei patiktu? .. Bet ja tu domā, ka rotas un māju, un kalpus un kalpones es mainītu pret tevi, tad tu maldies.''

''Tā? '' atjautā vīrieša balss. ''Ak, kundze tā domā? Bet kāpēc kundze mani sasēja, kāpēc sauca vilistiešus? ''

''Bet tu jau pats teici...''

''Ka tad būšu mazs un nevarīgs? Un ka tad tu mani varēsi pārdot vilistiešiem? ''

''Nē, lai redzētu, ka tu viņus pieveic, apkauno.''

''Tā, tā... Un tāpēc viņi uzreiz bija klāt - tas mušas galva un tas līkais, un vesels vads kareivju? Tie gaidīja, lai es viņus pieveiktu? Ha, ha, - tie bija pircēji, mīļā! Bet tu pārskatījies. Lauvas ādu nevar pārdot lauvas mugurā.''

''Simsan, mans lauva!'' saka atkal sievietes balss. ''Bet vai tu esi kādreiz padomājis, kā jūtas jēriņš, ko lauva ņēmis sev biedros? ''

''Ha, ha, ha,'' smejas vīrietis. ''Tas tik ir joks! Tu - Delila? ! Tu - jēriņš? ! Ha, ha! Kaķe tu esi, bet ...skaista.''

''Man būs jāsāk vēl ticēt!'' strīdus vilciņš iedūdojas kā balodis. ''Bet tu met lielu ēnu, Simsan...''

''Lauvam lauvas ēna.''

''... un tavā ēnā ir labi. Bet es negribu palikt ēnā. Tu esi tik liels, tik stiprs un tik gudrs, ka cilvēki pazūd tavā tuvumā. Bet es negribu pazust... Nujā, tu atkal smejies. Tu smejies par mani! Tu mani nemīli. Tu vēl vienmēr mīli to... to...''

''Liec tai mieru!''

''Jā, redzi, tas jau ir tas, kas mūs šķir. Tu runā ar mani itkā ar bērnu. Bet es vairs neesmu bērns, Simsan! Ir jauki, ka tu par mani rūpējies. Tu dāvā man rotas un dārgas drēbes. Bet tas nav tas, ko es vēlētos. Es vēlētos... es vēlētos, ka tu būtu tik mazs un nevarīgs, ka es varētu par tevi rūpēties, tev palīdzēt...''

''Tu - Delila? Ha, ha... Jā, ... ja es būtu drošs, ka aiz šī paša priekškara nav paslēpti spiegi, es tiešam šo prieku sev gribētu novēlēt, s e v novēlēt. Vai tu ar' zini, mazā, ka smagākā nasta, ko Dievs liek cilvēkam nest, ir - viņa lielums? Tu gribi liela būt, un, ak, kā es gribētu būt mazs, atgulties ēnā, nolikt galvu uz taviem ceļiem, lūk, tā - un aizvērt acis...''

''Bet dari taču to, Simsan, dari to. Liec savu galvu uz maniem ceļiem un jūties vienreiz kā mājās. Simsan, mans lauva, tev ir daudz pāri darījuši, arī es... Piedod, Simsan! Es tiešām aicināju kareivjus, bet...ne lai tevi pārdotu, lai tevi paturētu... Esi tu liels viņiem visiem, es būšu liela tev un palikšu par tevi nomodā...''

''Jā, jā,'' saka Simsans. ''Kaut tu zinātu, kā es pēc šī brīža esmu ilgojies... kad kāds par mani palik-tu nomodā...''

''Bet es jau esmu, Simsan, es jau esmu par tevi nomodā. Tu atpū-

ties, un es būšu tavs sargs. Es sargāšu tevi... Kādi tev biezi mati, Simsan... kā mežs... Īstas lauvas krēpes. Man nepatīk, ka tu viņus pin bizēs. Vīrietim nepiestāv..."

"Citādi jau nevaru valdīt... Delila, vai tu esi... mans draugs?"

"Protams, Simsan. Cik esmu laimīga! Tā tu vēl nekad neesi ar mani runājis... Tu vienmēr runāji kā ar gražīgu bērnu. Tu neuzticējies. Un tev jau arī bija pamats,.. draugs. Es jutos tik maza. Es biju maza. Bet nu es esmu liela. Tu mani esi paaugstinājis... piedod man! Vai tu piedod? ... Simsan, Simsan, vai tu guli?"

"Nē, Delila, bet tavi vārdi tiešām ieaijā. Neatceros, ka kāds ar mani tā būtu runājis, varbūt tikai tēvs un māte... Visi manī redzēja lauvu, nu, tad es ar' biju lauva: es sapurināju savas lauvas krēpes un rēcu un plosīju, bet... ja kāds lauvam krēpes... nogrieztu, tad arī no lauvas nekas vairs pāri nepaliktu, tad notiktu tā, kā tu to vēlies: es būtu mazs un nevarīgs...!"

"Nē, Simsan, es to vairs nevēlos. Es patiesībā to arī nekad neesmu vēlējusies... Bet vai tu ar to gribi teikt - - ja tavus matus nogriez tu..."

"Jā, Delila. Vecāki mani ir Dievam audzinājuši, tāpēc arī maniem matiem nazis nav pieskāries. Tāpēc vīnu neesmu dzēris... Tāpēc arī tikai Dieva balsij esmu klausījis... Es esmu Dieva lauva, Delila... uā... bet nu lauva grib gulēt. Vai tu sargāsi... sar- gā - si? ..."

Pie sienas lāpturī, taisīdamās dzist, raustās lāpas liesma. Delila raugās liesmā. Lauva ir aizmidzis. Viņa krēpainā galva spiež viņas ceļus. Kājas notirpušas, acis, drebulīgajā liesmā raugoties, apžilbušas, bet nedz viņa drīkst kājas izstiept, ne acis liesmai atraut. Klusi viņa sēž, kamēr lāpas liesmai līdzi sāk raustīties arī viņas lūpas. Tā viņa arī nepamana, ka priekškars sakustas: pa priekšu paceļas viens stūris, tad visa mala...

"Nē, nē!" briesmas pamanījusi, viņa kliedz. "Simsan, Simsan, vilistieši pār tevi!" Bet ir jau par vēlu. Smagas rokas rauta, viņa tenteriski ielido kaktā, ar pieri atsisdamās pret sienu! Samaņai zūdot viņa vēl dzird, ka navīgi ievainots, viņas lauva rēc - vienreiz, otreiz...

Lāpa ir izdegusi. Tā noraustās un izdziest.

MŪSU DIENĀS - TUVU UN TĀLUMĀ

VISVAIRĀK IZGLĪTOTAIS AMERIKAS IEREDNIS

Jaunais A.S.V. sūtnis Maskavā Džordžs F. Kenans (George F. Kennan) ir neikdienišķa personība daudzā ziņā. Amerikāņi viņu uzskata par savu "visvairāk izglītoto ierēdni un zinātnieku ar vislielāko pieredzi". K. ir 48 gadus vecs, dzimis Milvokijā, Viskonsinā un savam atbildīgajam uzdevumam sagatavots tā kā neviens. Daudzus gadus pavadījis Eiropā, starp citu arī Rīgā un Tallinā, K. runā tekošā krievu valodā un būs pirmais amerikāņu sūtnis, kas Kremlī sarunāsies bez tulka. Lielisks Krievijas vēstures, krievu literatūras un tautas rakstura pazinējs un liels Antona Čechova cienītājs, ar kuŗa rakstiem iepazinies Berlīnes universitātes Austrumu valodu institūtā, kur, paredzēto trīs gadu vietā, vācu-krievu tulka diplomu saņēma jau pēc gada un vēl tagad nav atmetis nodomu uzrakstīt Čechova biografiju. K. zināšanas, pieredze un līdzšinējā ietekme Amerikas ārlietu politikā nav sveša arī Maskavai, kas sakarā ar K. iecelšanu atbildīgajā amatā, nav skopojusēs ar "atzinību" arī no savas puses, Pravdas slejās nodēvēdama K. par "spiegu", kaŗa kūdītāju" un "Volstrīta ieroci".

Mājas drauga lasītājus, šķiet, tomēr vairāk interesēs K. nostāja pret reliģiju un baznīcu. Cēlies no skotu prezbiteriešiem, bet jaunībā laika straumes līdzi aizrauts, viņš nesen arī ārēji apliecinājis savu nopietno apņemšanos atgriezties savā tēvu tēvu ticībā, lūgdams sevi uzņemt par Pirmās prezbiteriešu baznīcas locekli Princtonā, savā līdzšinējā dzīves vietā. Atturīgs, bet pazemīgs, jo pazemības trūkumu uzskata par lielāko grēku, sava smagā pienākuma nastu uzņemas kā likteņa lemtu, jo, kā jau prezbiterietis, tic predestinācijai. "Cilvēkam jādara tas, ko liktenis viņam liek, cik vien viņam tas labi iespējams".

Par reliģiju vispār K. izteicies šādi: "Formālajā reliģijā es vēl joprojām saskatu daudz nepilnību, bet es zinu, ka cilvēks bez reliģijas ir riebīgs radījums. Cilvēki, kas Dieva nebīstas, mani šausmina."

VEL PAR NĪMELERU

"Cik Nīmeleram maz atbildības apziņas, par to liecina viņa apgalvojums pirms divi gadiem Diseldorfā. Viņš solīja veselu miljonu vācu marku tam, kas viņam varētu "pierādīt", ka Svētie raksti pavēl pretoties bolševismam. 1950. gada jūnijā, Manheimā, viņš deklarēja: "Tie ir meli, ka baznīca no bolševisma jāaizsargā ar varu. Es ļoti šaubos, vai komūnisms un velns ir viens un tas pats... Ja Kristus vēl dzīvotu, viņš varbūt teiktu: "Drīzāk komūnisti un netikles ieies debesīs, kā daudzi citi". - Kāds citš viņa apgalvojums: "Teikt, ka baznīca ies bojā, ja tā kādu rītu atmostos bolševiku pasaulē, ir negodīga hairesija." - The New Leader (March 10, 1952), E. Tillinger "Nimoeller: Germany's Red Dean".

Newsweek 31. marta nr-ā ziņo, ka Hesenes un Nasavas Evang. baznīcas prezidenta M. Nīmelera Amerikas turneja tagad noslēgusēs, un viņš devies atpakaļ uz Vāciju. Amerikā N. teicis 45 runas, starp citu Florīdā apgalvodams, ka baznīca Krievijā uzplaukstot, ļaudis varot netraucēti apmeklēt dievkalpojumus un mācītāji saņemot $ 800 - $1.000 (lasi: tūkstots) mēnesī! Rezultātā daudzi Nīmeleru uzskatot par komūnistu aģentu vai vienkāršī, citi (piem., studenti Florīdas Dienvidu kolledžā) dedzīgi protestējuši par viņa ruŗu politisko tendenci.

DARBA BIEDRI

"Ja strādnieks negrib nākt baznīcā, baznīcai jāiet pie strādnieka" - ar šādu sauksmi Francijā katoļu garīdznieki iesaistījušies darbā rūpnīcās un rakstuvēs, lai tādā veidā nestu Kristus vēsti vienaldzīgo vidū. - Ar līdzīgu nolūku Berlīnē 20 protestantu mācītāji saistījušies uz laiku rūpniecības darbā. Berlīnē kāds lajs, dedzīgs baznīcas darbinieks, strādādams kādā lielā fabrikā, sešu mēnešu laikā paguvis ieinteresēt ticības jautājumos ap 1500 strādnieku - savu darba biedru.

MĀJAS DRAUGS
DIVISION OF AMERICAN MISSIONS
NATIONAL LUTHERAN COUNCIL
327 South La Salle Street
Chicago 4, Illinois

Return postage guaranteed

POSTMASTER: If addressee has removed and new address is known, notify sender on Form No. 3547, postage for which is guaranteed.

20. GADSIMTA BEGĻI

Dr. M. Kernrumpfa pētījumi, pēc Vācijas evaņģeliskās baznīcas oficiālā ziņu biļetena "Evangelischer Pressedienst" novērtējuma, sniedz pašreiz pilnīgāko ainu Eiropas bēgļu jautājumā. Tā ir bēdīga. Jau ievadā K. atzīmē, ka 17.g. simtenī, kad 200.000 franču hugenotu savas ticības pārliecības dēļ bija spiesti atstāt dzimteni, pārējā pasaule ar dzīvu līdzjūtību vērojusi viņu likteni. Tagad, turpretim, tas liekoties gluži dabīgi, un par izraidītajiem, emigrantiem, pārvietotām personām, piespiedu darbiem, nometinātajiem un evakuētajiem - tagad runājot kā par gluži ikdienišķu parādību. Modernie kaŗi, viņš piebilst, "cilvēka tiesības uz savu mājvietu iznīcinājuši bez žēlastības".

Tālāk Dr. Kernrumpfs atzīmē, ka pēdējo 40 gadu laikā, Eiropā vien - atstāt visu un doties uz citu vietu bijuši spiesti 68 milj. cilvēku, t.i. 12,5% no visiem Eiropas iedzīvotājiem, vai - no katriem 8 eiropiešiem viens savu dzimteni bijis spiests atstāt. Šī procesa pirmajā periodā, laikā no 1912-1939. gadam migrācijai bijuši spiesti pakļauties vairāk par 14 milj. eiropiešu. Lielāko iedzīvotāju pārvietošanos minētā posma sākumā radījis Balkānu kaŗš, kuŗa sekās pāri par 400.000 grieķu, apm. tikpat daudz turku un lielāks skaits bulgāru padzīti no savām dzīves vietām. Nākošo emigrantu vilni izraisījis 1. pasaules kaŗa noslēgums, sabrūkot Viduseiropas monarchijām un Krievijā nākot pie varas komūnismam. Jauni bēgļu pulki atstāja savu dzimteni, nākot pie varas totālitārajam režīmam Vācijā, Italijā un Spānijā.

Otrajā periodā, no 1939. līdz 1945. gadam, savas mājas atstājuši turpat 27 milj. cilvēku. Šinī skaitā K. ieskaitījis arī 970.000 "tautvāciešu", kas sekojuši Hitlera aicinājumam repatrieties. 10 milj. iedzīvotāju kaŗa laikā Vācijā evakueti no izbumbotām pilsētām. Krievu okupācijas gadā, pēc K. aplēsumiem, uz Sibiriju deportēti ap 200.000 baltiešu un 1939. gadā vismaz 2 milj. poļu. 1,5 milj. poļu savukārt padzinusi nacionālsocialistiskā Vācija.

II. pasaules kaŗa noslēgumā pārvietošanas kustībā radās jauni uzplūdi. Potsdamas nolīguma sekās vien 12,5 milj. vāciešu, kas dzīvoja Eiropas austrumu zemēs, izraidīja uz Vāciju. Bēgot un evakuējoties vairāk kā ceturtā daļa no tiem dabūjuši galu. Baltiešu skaitu, kas pēc kaŗa atstājuši savu dzimteni bēgot, vai no komūnistiem deportēti uz Sibiriju, K. rēķina ap 600.000. Komūnistu deportēto ukraiņu skaits pēc 1945.g. sasniedzot 1.275.000 un kaukaziešu - 600.000. Beidzot Dr. Kernrumpfs norāda uz t.s. "iedzīvotāju apmaiņas programmu", ko pēc kaŗa realizē Eiropas zemēs aiz dzelzs priekškara. Tās apjomā gandrīz 5 milj. poļu pārvietoti no Polijas austrumu daļas uz agrākajiem vācu apgabaliem viņpus Neises un Oderas. Sudetijā nometinot čechus, bet slovakus apmainot ar ungāriem un pēdējos arī pret serbiem. Mazākas pārvietoto tautību grupas sastopamas viscaur vēl Balkānos, ieskaitot šeit bulgārus, rumāņus, turkus u.c.

❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀

Published by
NATIONAL LUTHERAN COUNCIL
327 South La Salle Street
Chicago 4, Illinois

For the spiritual care of Latvians of Lutheran faith, recently resettled in the United States.

For information write to the above address. Attention: Latvian Paper.

FRIEND OF HOME

English Translation of the Latvian Paper Majas Draugs

Volume No. 3 May, 1952 No 5

Pastor E. Sarkanbardis

ONE FLESH AND ONE SPIRIT

There is one place in the world that we cannot forget, no matter how far away from it we should be. It is the place where we were born. There are the people with whom we remain throughout all our life even if we cannot see them with our natural eyes - our father and our mother. Even if they were resting under the green turf, they still are with us, for we are their flesh and blood; they have raised us up and we are their debtors all our life. And we are bound by the same bonds to those who have been close to the same heart, held in the same arms. And who is the father and mother that could forget their own children and at the same time also their friend for the lifetime with whom they are bound not only by the days spent together, but also by the same flesh and blood that is to be raised up together.

Nevertheless, a family is something more than only a common flesh and blood. It should be more, for a human being is more than flesh alone. A real family is where there is one spirit, one blessing, where there is also one soul with Him, who has given us "the spirit from His spirit" - in our God, in our Lord Jesus Christ.

We recall all that on Family day especially, we write it in our hearts, and we pray for that spirit and blessing that unites us in one family also before God.

A great many will feel lonesome on this day; nevertheless they will be with their own people in their thoughts. And is it really so, that you have nobody who would be thinking of you? Remember mother Latvia, who laments for all the fallen, tormented ones, and who calls all the living - your brothers, your sisters. Let us pray that God might also unite this family into one flesh, with one heart and soul in His name.

And can we forget that mother who has given us birth not after flesh, but who has given us the true life, the spiritual life - our mother, the Church? She invites us her children to remember her, to gather in one communion, in one family, in order that we would listen to the words of our Heavenly Father and in order that His words would lead us and bless us in all our ways. And even though we were parted from all our beloved ones, He remains with us. He is with us always and everywhere. He guides our ways even today. It is a good thing to know it.

In a big gale once, the passengers were so frightened that they almost were out of their senses. There was but one boy who was calm and fearless. Questioned whether he had no fear at all, he replied: "Why should I? My father is steering." It is a good thing that we know that our Father, too, is steering. He will guide us after His will, and He will take us in to His glory at the end - if we remain His children.

Lord, bless us, Thy children, in Thy spirit and truth, bless us as one family in Thy word, in Thy faith, hope and love!

* * *

Pastor K. Kalngars

DEDICATION

(To the Archbishop T. Grinbergs on his 20th ministerial anniversary)

Like birds of passage we have crossed the oceans,
United in the faith to Christ and His believings;
From distant continent we send our greetings
To you, the man of charity and warm emotions.

Our sun is setting red and days are passing by,
And there are many wounds that still are bleeding;
But there is also One who always will be leading
And who is ruling still beneath the sky.

He, Lord of heaven and of earth, He shall you guide,
Until the chains are fallen at our home,
Until you kneel again in Riga's dome-
May He with you and with us all abide.

Provost K. Birznieks

THE SPIRIT OF SALVATION

How many men's lives have been destroyed! We shall have a look but at the many graves of the fallen in battlefields in the world. We shall notice but the ruined cities! How many children, mothers and others have been destroyed under the ruins! And probably it is not all by far. Perhaps even greater danger shall pass over the lands and the disaster will be even worse. Really, when will this disaster end, when will people cease destroying other people's lives?

We shall have a look at the East where the concentration camps grow because of thousands and thousands of new victims, who were faithful to their land and state, who insisted upon the freedom of their nation, culture and faith. There, doing their prisoners' work men displaced from their land and without any hope to see its sun, its blooming spring, its fields and cities fade away and collapse gradually.

After wars have been finished and in turning times, there are many men sentenced and punished. One force has punished them because of their faithlessness toward this: the other one, because of faithlessness toward that. Often the sentence of death has been passed, for they in their time have caused much misery, they have ruined men's existence, and they have destroyed their lives.

And here we hear about Him who has not come to destroy men's lives, but to save them. In such a misery is still salvation! He saw the world's misery indeed. He saw men in their greediness and selfishness. Their externality and hypocrisy could not be hidden. Behind their superficial piety there was hidden the search for their own honor and earthly benefits - even in the spiritual life, even when attending the church. They did not receive Him. They were indifferent, later even worse - they were hostile. At last they expelled Him from their midst as a criminal and malefactor. They passed the worst, most humilating sentence of death. Taking into account all those things, one is tempted to exclaim with James and John: Lord, will Thou that we command fire to come down from heaven, and to consume them." Jesus, however, rebuked them, pointing to a different spirit:" The Son of man is not come to destroy men's lives, but to save them." We wonder how it was possible that He did not destroy those men? What kind of power was it that forbade Him not only to depart from those men, but even forced Him to search for their salvation. He who has experienced the immense wickedness and meanness of men, cannot do it. We cannot rescue him who despises and condemns us. We notice that Jesus was far off from human wickedness. He was led by a different will that sent Him to save men, and He subjected Himself to it. They might reject Him, they probably do not deserve it, but they must be saved. And He accomplished that. There was no power that could mislead Him: there was nothing that could prevent Him. The world was to be saved, and where there are men's lives that are and have been destroyed - they must have salvation and they shall be saved. Therefore the Son of man has come to the world in order that this world would live through Him. Therefore He has proclaimed the Kingdom of God, therefore He has testified its coming by His miracles and submitted Himself to suffering and death. Therefore He accepted His destruction, in order that the same men who destroyed Him would not be destroyed, but saved. His death is the mortgage that the world can live and shall live. Once at the end everything and everybody shall be proved, nevertheless, even then we have our "high priest", who protects us.

In this hope the world still exists and we have reason for our hope in the future. Our Protector does not permit our destruction. He saves us from all evil. He also gives us the spirit, so that we are not grabbed by the wicked stream, even more: we can do something in order that help is granted to other men and to the salvation of their souls. There are many men of that kind in the world. The spirit of the age cannot fascinate them for the destruction of men. On the contrary they make every possible attempt in order to prevent this disaster, in order to help and save. They do it with their whole heart, with their deeds and with their lives, in order to liberate the depressed and save those who have been sentenced to death. For their sake we also can be sure that the sun will be shining above those who are in darkness and in the shadow of death, for the Savior of the world is always alive and present with His might of salvation. He gives it also to them who are united with Him, who have experienced his might of salvation and who have received it. They do not ask what benefit they will have, they do not ask whether their efforts would change and improve the world. They go and do what their inner power dictates. They have been sent to save, and they accomplish their task, which has been put in their hearts as an insurpassable power by the Son of man, who has come to serve. Therefore we have received grace through His coming into this world and through His death for the world. This grace preserves the world and saves it.

Could we be of a different spirit? He commands also us to serve, wherever and however we can. May we feel tired? There is so much disaster around us. In the human lives and in their hearts there are so many destructive powers that we ourselves cannot liberate them. They would be stronger than the human will and power. But we serve in order that people would come to Him who saves them from all evil, to Him who brings us from God's punishment into the kingdom of life everlasting, through His suffering and death. He has called us into this work. He may give us strength. He has commanded us to save. He may give us abundantly his spirit of salvation.

* * *

Edvarts Tuters

THE LORD GOD REVEALS HIMSELF IN LOVE

The woods and fields are glistening;
And where the wind blew icy,
Lord God Himself is listening
How birds are singing nicely.

And where the ways were blocked with snow
The days are passing sunny.
God gives us May-our golden dove-
And to the bee sweet honey.

Where is thine honey, say, my soul,
Why art thou mournful, sad?
Almighty God is still thy goal
Come back to Him, be glad.

Lord God reveals Himself in Love;
He giveth Summer warm,
He sendeth light from the Above
Thine hives shall also swarm.

* * *

PROF. DR. K. KUNDZINS

ACTIVITY AND CONTEMPLATION

It seems that the modern man should not be reminded that only activity secures a place in life and the rights to enjoy prosperity. Sometimes it seems that the teachings of physical science about the uninterrupted actualization of the potential (hidden) energy in the system of the whole world have also become the fundament of the ethics of mankind of the 20th Century. The principle of activity dominates completely in the economical life. Work is the indisputable basis of the economic production. Indefatigable work, however, has also a decisive significance in the development of the given conditions, of the different abilities and talents of a man. There is little sympathy in our time, however, with the contemplative men, e.g., with the so-called "dreamy boys" and with those who prefer the peaceful, contemplative life, and who often do not come up farther than to their rosy castles in their dreams.

The same principle of the restless activity has been taken over also in religious life. Who would favor the peaceful life of prayer and contemplation behind the walls of a monastery now? Especially in this continent, which has become our dwelling place now, in the whole so-called 'new world' we see that the church can reach its goal but with an emphasized activity: in organizing, in mission work, in gathering means for new undertakings, in sending its representatives to the most distant places of the world. It might seem, and opinions like these sometimes have been expressed, that Lutheranism as such, in comparison with some other denominations (Calvinism, Methodism) is, if not exactly hostile to the activity then at least not particularly benevolent towards it. The reason supposed to be the doctrinization of the fundamental principle of Luther's Reformation, that man is justified only by faith, through God's grace, without the so-called "good deeds" it would be (more correct to say "the deeds of the law") cf. Rom. 3:28; Gal. 2:16; Eph.2:8,9. "Sola fide - sola gratia." However, the recent events--the great Lutheran World Action, the Refugee Relief, the establishment of the Lutheran World Federation, the increase of the mission work -- testify something different. Faith andthe experience of God's grace that in an unmerited manner a sinful man is saved from condemnation and is lifted up into the status of God's child, in its essence cannot be and is not a hindrance to an increased activity. Apostle Paul is an excellent example of that. He really was the first one who expressed this insight; nevertheless, it would be hard to find another follower Christ who would stand the competition with him concerning activity. The revelation of Christ's love, using his words "forced" him to visit half of the cultural world of that time -- preaching, writing his messages, organizing parishes and in the end testifying his faith with his death. And Martin Luther? To the

time which was spent in the monastery and which was a painful time of silence sometimes -- followed a restless period of activity. His complete works alone content 60 volumes! That Luther's followers, too, can be highly active we can observe with our eyes every day in the life of the Lutheran parishes of America: there is the Sunday school, the youth, women and mission groups, calls at home, donations, summer camps, etc.

A very serious question could be raised: have not the restless organizing and the uninterrupted activity been emphasized too much, has not this activity become an end in itself, a certain spiritual technique, that does not lift the soul's life anymore but absorbs and empties it? Is not there this danger, namely that a man of church being pushed into this fever of activity could suffer concerning his soul, its beauty, riches, and deepness? In the oldest edition of Luther's small catechism (Enchiridion, 1587) there is such an explanation of the third commandment" ...but on the holy day thou must not do any work, in order that God, the Lord could do His work within thee." I do not want to defend the verbal understanding of this sentence, I would like only to ask: is there not much truth? What is the source of a new pleasure of living, of hope, of new spiritual streams that form the common life among men inspired by kindliness and love? Who is it that makes the deepest, most hidden strings of a soul sounding? Ask the great composers, they shall tell you that their best works which they have performed, created, have come not from their own will and routine, but as a gift that they dared to receive from the hands of a greater Master. Ask the apostles, those simple fishermen and laborers, who gave them the ability of expressing such words, when they were brought to the judges and governors and when there was no man which would defend them? (Mt. 10:19,20). Ask the shepherd of Tekoah (prophet Amos) who made him a prophet, when he kept watch over his flock in a silent night; or Jeremiah, who it was that did not allow him to be quiet when he, tired and depressed, wanted to get rid of the heavy burden upon his shoulders (Jer.20)?

The activity of a Christian can be but the activity of a faithful and zealous heart, of a heart to which God Himself has spoken, to whom God has made possible to understand His will in the great hour of life. "Speak, O Lord, Thy servant is listening." For where God is speaking who could disobey? Christian religion is a religion of revelation; therefore the sources of God's revelation should not be filled up. In them, only in them originate all true victories: where there is in action but the human activity, there soon come weariness and disappointment, and a work which has been started with the greatest enthusiasm can become tedious and can disappear like a stream in summer time. But where a soul, in the same time of weariness and bitter disappointment, turns to God and in deep humility observes the miracles of His revelation, there a new force comes over it: in the dry ground there living water begins flowing and a wilderness turns into a garden of God.

How beautiful, how indescribably beautiful are those hours of God. How beautifully they have been described in the words of the prophet: "The Lord is in His holy temple: let all the earth keep silence before Him." (Hab.2:20). How wonderfully it has been expressed by the poet:

"The purest happiness
Is surely to praise God
And to stand before Him!"

The revelation of God, especially the revelation of the undeserved love in Jesus Christ, of course is and remains the last source of every Christian activity. Last but not least, is not the last aim of all the restless, sometimes feverish church activity to bring men and all mankind to Him, to enclose them in the fellowship of His love?

The great hour of God once approached two sisters. One of them did not realize entirely the greatness of this hour. The uniqueness of the hour passed her by. Why? Her soul was captured by the care of the earthly, everyday things. The other had preserved the right feeling of her soul. In the arisen occasion she opened her soul to the wonder of the divine revelation. And the great Guest said: She has chosen the good part, which shall not be taken away from her.

Let us not forget that the Lord Himself after the rush of His day's work, all of which was devoted to the unfortunate brother, climbed up the mountain in the evening in order to talk to God where nobody could disturb Him.

To open the soul to God's revelation and afterwards to go to work again in order to serve the brothers -- only this activity we can call a Christian one. And only in the face of this activity will fall down all the fortresses of godlessness that human cruelty has built; the frightening power of the darkness will withdraw. For whatsoever is born of God overcometh the world (I John 5:4).

* * *

Rev. Alfreds Goba

BRIDGES

"Hold up my goings in Thy paths" (Ps. 17:5). All rivers and brooks, marshes and moors overflow when the snow of spring begins to melt. How to get over? You look to the right, you look to the left, but there is no bridge, and none farther way. Then you go up and joyfully perceive -- a foot-bridge is put across the river! Seemingly strong enough to hold the weight, but how it does swing! -- up and down, to the one and to the other side. Be careful! Then still a few steps, and you breath easily, you are over now! However, another mindful and conscious walker has crossed the river here already before, and has left the foot-bridge also to other wanderers. How pleasant! But who could this wanderer be? A folk-song says that the grandfathers put the bridge across but the grandsons were its passers. Grandsons still find their passage on these bridges built by their grandfathers and find them not only above rivers and brooks, but also above the darkest gulfs of life. Immense are the treasures which the young generations inherit from the preceding ones: well-cultured fields and farms in the country, proud buildings, grand edifices, different machines and inventions in the cities. It is a precious heritage received from the precious generations. Still greater is the spiritual heritage. Let us only mention the wonderful Latvian folksongs. No other nation has such ones. Let us mention the depth of knowledge, the religious, ethical and aesthetic values. And then the mighty bridge -- the Book of books. Indeed - these are important - mighty bridges of life which the former ages have left to us, bridges which join the past with the present and the future. Our mission is to pass them with a resolute mind, and to teach still better ones to those generations who will follow us. Let us not be afraid even of the deepest gulfs.

Let us pass them with assurance -- these bridges will not collapse. And if some of them have become obsolete and insecure, then there is a bridge which never shall collapse, which the Great Nazarene, Jesus Christ, has put across the gulf of life and eternity. Having stepped forward a pace on this bridge, let us pray together with the God-fearing Psalmist of the Old Testament, saying: "Hold up my goings in Thy paths!"

* * *

PASTOR A. VEINBERGS

SOME THOUGHTS OF THE LUTHERAN DOCTRINE ABOUT THE CHURCH

It is good that we in our services are "together in holy emotions," as Zinzendorf has said, and we Latvians especially want to "feel"; we expect from the pastors' talk the warmth of heart, probably even enthusiasm; the modern man, however, is also sceptic, a man who wants to know and who wants to understand everything. We are not sure concerning many religious problems -- also concerning the problem about the church. What is the church? What makes a church to be a church? What is our Lutheran viewpoint about the church? In the beginning of the constitutions of all Lutheran churches there are mentioned the Lutheran symbolic books, whereupon all these churches are founded. He who wants to be a good churchman must think about those problems. In a certain degree we ought to be also dogmatists; that is, we ought to be religious thinkers - not only perceivers and enthusiasts.

The theme about the church asks for the explanations about the origin of this term. Almost all the European languages -- church, kirche, cerkov, kirik -- concerningthe term of the church, have the background of the Greek word kyriakon, which originates from the word kyrie (the Lord) and means the Lord's property. There are also other explanations; this, however is the most characteristic. We are our Lord's people.

1. The church is where Christ is -- the historical and forever alive Jesus, the friend of the children and of the publicans, the healer of the sick ones, the soother of pain. The legends of the Middle Ages about the immured men in the walls and in the foundations are right: in the foundations of the Church is Christ immured, and probably also two crossed pieces of wood: the cross. The cross is so essential to the church that it should be put not only on the top of the steeple but also in the foundation of the church. If the church drops the cross, then according to the Danish religious philosopher Kjerkegaard (likewise Luther) such a church is corrupt, dead; and then it does not suffer for Christ's sake. This perhaps, is an understatement. A Church not persecuted also can be a Church of Christ, but the Cross brings it closer to the Savior, as we have experienced in the times when our Church was persecuted -- whether for blessing or even for a greater faithlessness, only God knows. With fearful eyes we watch now what the results will be.

Christ is the foundation and the head of the church. Trace the way of thinking of the apostle Paul and of other builders of the kingdom of God: "For other foundation can no man lay." We "may grow up into him in all things, which is the head," (cf. I.Cor. 3:11; Eph.2:20; 1:22; 4:15). As a matter of fact, the

Church may count as its beginning only the first day of Pentecost, when it received its obligation. The gift of the Holy Spirit was the inspiration for growth, for to come into reality and at the same time a guarantee that the living Lord will be in His temple.

In such a spirit the idea of the Church has been defined by an older Lutheran dogmatist - objectivist (Vilmar): "An institution through which the inheritance of salvation unaltered has been transferred to the further generations until the new appearance of Christ." Another one, P. Althauss, has a more liberal viewpoint. He includes into the term of church also the Christian communion. "The Church is the communion of the believers in Christ, which has been caused by the Holy Spirit through the gospel, the preaching of the gospel and through the sacraments; these tools of the spirit the Church in its functions continues carrying." We are not the builders and makers of the Church; neither is it caused by our preaching. He who creates the Church is the Holy Spirit. This Holy Spirit is active and is carried by the preaching of the gospel and by the sacraments. We could say also: the Church is a communion gathered round the gospel, the preaching of the gospel and the sacrament.

Paul as well as the symbolic books always repeat the picturesque expression, namely, that the Church is the body of Christ, and that Christ Himself is its head. This "body" this organism has been held together if, using the words of the apostle, "the joints" are in order - namely, the preaching and the sacraments. They are essentially important and there is no Church without them. In the Articles of Smalkald, which belong to the Lutheran symbolic books and upon which the constitutions of our Churches are based, has been said: "There is no other way by which God would provide His spirit or His grace, but by or with His word. There is no other way by which God would like to meet us humans but through the word or sacrament." The religious depth of Luther is so consequent and categorical, that any different action of the Spirit (it was noticeable in the undertakings of his contemporary hot-heads) is called by him as the works of devil.

It is good that we know and that we do not forget it. We should be not only mastered by it in our religious (or sometimes aesthetic) enthusiasm but we should also be armed and warned by it so that we do not subject ourselves to the secular intentions which dominate in the world of our time and which find their way also into the Church, hardly allowing the Church to be a Church. No policy, either of a person or group, could be the Church policy. In the Church there might be and is excusable but one policy: Christ. Let us not emphasize the human things too much. We are members. The members are important. The feet, the arms are necessary, but what they do, how is the whole organism in which direction it moves - that is decided by the head. The apostle speaks about it in a parable. This parable, however, realizes itself into the life.

2. The Church is the Church when there is a communion of the faithful that carries and forms the Church in the conditions of the earthly life. The Church should form itself in faithful men through preaching and sacraments. Apostle Paul, as the greatest of the preachers who have preached Christ, felt it painfully: "My little children, of whom I travail in birth again until Christ be formed in you..."A Church communion is men, like all of us; the decisive thing, however, is not the member or anything else, but how much faith there is in our heart - the faithfuly preached and accepted word of God and the sacrament. "By the word of the gospel that has been accepted in faith, we are spiritually united with Christ and accepted into Christ's body, f.e. into the Church" (The Formula

of Concord). It is the Church that received Christ's spirit on the first day of Pentecost, the Church that worships to its eternal living, and at God's right hand exalted Lord. This faith decides also which is the real fellowship of the faithful, "the communion of saints," and which is only the outer church, that "worships with its lips, but that in its heart is far off" - for "in front of men it is easy to demonstrate the fellowship with Christ."

O when we had more faith! Nevertheless, this probably is one of the factors in which we have the privilege of "growing". The apostle is also right in showing the aim of this growth -- to grow in Christ, in order that Christ should become more familiar to us, an important factor in our life. The apostle himself goes even farther. Having lost his "ego" he does not live for himself anymore, but in Christ.

In our days it seems have increased such Barabbases, which have been described by the Nobel prize-winner P. Lagerkvist in his novel "Barabbas." This Barabbas in whose stead Christ died in the real meaning of the word - wants to believe, for he is aware of the fact that Christ in his rescuer and savior; nevertheless these words could not be capitalized. He sees how happy a believing man is but he himself cannot believe and he is roving all his life through with a scar - on his forehead and on his heart. The Church cannot exist on Barabbases. They are its misfortune, even if they would not have the crimes of Barabbas, even if they would have but that scepticism of Barabbas toward everything. We need the faithful Sahaks, who listened affectionately to the news that light beamed round Christ's countenance, how he passed away and how the angel parted the darkness at the sepulchre, a man who believes that Christ has brought him as well as Barabbas, who was chained with him, out of the slave laboring of the underworld and who dies because he does not allow that God's, the Savior's word would be erased from his slave's plate: I belong to Christ not to Caesar. The Church has been and will be for our people and for mankind the beacon of liberty and justice. How fortunate is he who sees and realizes the meaning of the light of this beacon.

3. The Church is where there is charity, inspired and led by Christ. We can grow also in this respect. The words of apostle Paul in the 15th and 16th verses of the epistle to the Ephesians start and end with this thought. "But speaking the truth in love... grow up...unto the edifying of itself in love." No one can deny the labor of love that has been accomplished, inspired, guided by the Church throughout centuries up to our days. To that we are witnesses. In none of the churches this labor of love should be missing. Love is the sign of living in the Christian Church, a greater reality, not only an idea, a dream which never would come true.

I have seldom seen the people in the American church so touched that they would burst out in tears. It happened once in a large urban parish when the pastor shouted from the pulpit: that era has passed away and shall never return when Christianity could exist in words. Now we need deeds. This parish had provided assurance for many refugee families. Its church kindly opened its door when the parish of refugees knocked at it. But there are many labors of love that do not appear in visual success, in the files of statistics and in annual reports. The Christian Church lives on them and when giving receives also for itself.

They who want to be churchmen should also be men of love; from their words and deeds love should speak: "I am giving you a new commandment..." "Don't you know to which spirit you belong?" "You shall realize them of their fruit."

We can conclude again with the Lutheran dogmatics, symbolic books. In the Articles of Smalkald there are the words that we should be one another's Christ. Then the "communion of saints" can come true. And Luther says:"what a mighty weight has the word "brother" that has been preached in dangerous times by the scriptures." It is the great brotherhood that reminds us of each nation, even of ours: you are brothers, and to all the nations - live like brothers, for you are brothers.

* * *

PASTOR P. NESAULE

TESTIMONIES

The last war brought great misery to most of our people. Our mind is not able to comprehend/and our language is too poor to express it. It is surprising that those terrible and evil powers have not destroyed our small nation entirely. That bears witness that the existence of a nation depends not upon the powers of this world alone. If a part of our people are still living in spite of those deadly powers, this bears witness that God's grace is still with our people. In this connection, I will remind you of the words of the prophet Isaiah 54:7,8: "For a small moment have I forsaken thee; but with great mercies will I gather thee. In overflowing wrath I hid my face from thee for a moment; but with everlasting loving kindness will I have mercy on thee, saith Jehovah thy Redeemer."

Though it is difficult to perceive a particular grace of God in the destiny of our people at the present time, it is different when we are looking into our personal lives. During the years of the last war and our flight many of us have been wonderfully shielded and guided. When still in Germany I appealed to refugees several times to send me their testimonies about it. The compliance, unfortunately, was not great. And I would still be glad to receive such testimonies even now. Hoping that it could strengthen the faith of one or another reader of Majas Draugs, I beg leave to introduce you with some of the testimonies received.

I.

"The Lord is my shepherd, I shall not want." On December, 1944, as a refugee I was brought to Gotenhafen in Germany. Together with other refugees I and my family were placed in barracks. After being there only a few days we experienced a heavy air-raid. It happened that a bomb hit our barrack and many people were killed. Fatefully enough, not being able to reach the air-raid shelter, I and my family remained alive.

Soon after this, we left Gotenhafen with the Latvian ship "Bru" and hoped to reach Luebeck. On the sea, we got in a great fog and for eight days our small ship/tossed by the storm. We did not receive food. Most of the passengers were not even able to close their eyes all the time. We had to take into account that the worst might happen. In the danger I remembered: "The Lord is my shepherd, I shall not want." I repeated those words again and again and they awoke in me a sincere reliance on God. I became calmer and later I could even comfort the others in their despair. When at last, nevertheless, the ship reached the harbor I was very grateful to God, who in His grace had not allowed us to perish in the waves of the sea. Remembering those happenings, I repeated once more those words which had penetrated into my heart so deeply "The Lord is my shepherd, I shall not want".

A.K.

Pastor E. Kiploks

GEORG HEINRICH LOSKIEL

To this generation Loskiel's name will be rather unfamiliar. The pastors will know it, but not the lay people. We shall not find anything in Latvian history of literature about him. In the Latvian Church history, it has been mentioned but by a few words. The reasons are quite understandable. Loskiel's activity in the fraternity of the Moravians concerns the second generation, when after its "great revival" and after its collision with the Lutheran Church and the aristocracy, the fraternity of the Moravians was more cautious and made the efforts of its inner fastening. Such a silent work is hardly noticeable from the outside. Besides that most of his life Loskiel spent abroad from Latvia. His literary activity took place in the time, when the Latvian spiritual poetry was already on a rather high level and when there was no lack of capable workers, e.g., Stender, Maczewsky, Elverfeldt, Girgensohn. The great progress of the Latvian secular and spiritual literature in the recent hundred years overshadows many a writer of the previous periods, including Loskiel.

Nevertheless as a spiritual poet Loskiel is not without any significance also nowadays. If we look at our Hymnal's latest edition, we find there 27 original hymns by Loskiel and two of his translations. In the amount of original hymns Loskiel has been surpassed only by the two brothers Berzins and by Ermanis. The merits of Loskiel, however, are diminished by the fact that all his hymns are not of the same quality, and for that reason many of them probably will be omitted by the editors of our Hymnal's next revised edition. Nevertheless such hymns as "Thou Hast Conquered My Heart" (126), "Sunshine, Peace and Health"(244), "Come, Soul, to Saviour Jesus"(301), "We dwell here as the Guests" (636), the table prayer "Be blessed all Thy Gifts" (538), belong to the "lasting inventory" of our Hymnal. They shall not fade away. By the way Loskiel represents the traditions of the Latvian branch of the fraternity of the Moravian brothers, a peculiar form of piety. He is the only poet of the golden åge of Latvian pietism whose hymns have maintained their place up to our time. Therefore it is worthwhile to devote to Loskiel and his poetry a writing.

Being far off from our homeland, we certainly cannot reach its libraries and archives, therefore we cannot give a complete description of Loskiel's work and his life. I have not had success in finding the publications of of Loskiel's hymns; therefore I can refer but to those hymns, which one finds in our Hymnal. Instead of that I have gotten some new information about Loskiel's activities in America and also his poetry. Our interest will be stimulated especially by the fact that his service to Pietism brought Loskiel to the New World.

Loskiel's father, Georg Heinrich Loskiel, Sr., was a Lutheran pastor in Kurzeme at first at Stende, then at Rinda, where November 7, 1740, his son, Georg Heinrich Loskiel, Jr. was born. It seems an occasion was of fatal influence especially. In 1748, Johann Huffel, a member of the fraternity of the Moravians, came to Rinda in order to be a private tutor there. He stayed with the Loskiels for eleven years. Georg Loskiel, Jr., being fond of his tutor already at the age of sixteen, asked his father's permission to become a Pietist. Three years later, while already an undergraduate of Halle, the permission was given and Loskiel together with his tutor went to Barby, the very well known center of the Pietists in Germany. On September 30, 1760, he received the communion in accordance with the traditions of the Fratres.

His father, though favoring the Pietisits more than anybody also of the pastor of Kurzeme, remained faithful to the Lutheran Church and in 1775 even became the provost of the district of Kandava. He died in 1780.

Loskiel, Jr., studied theology and medicine at Barby. He was a successful physician; nevertheless, he was mainly disposed to spiritual work. In 1765, he was called to be a teacher at Niesky, later at Neuwied. In 1768, he was ordained as a deacon and he acted at Marienborn and later at Amsterdam. I could not prove the remark in a biography of Loskiel stating that he was supposed to be the publisher of the first Pietist Hymnal in Dutch (1773). In 1771, Loskiel married the daughter of Mr. Barloch, the deacon at Valmiera, who worked then among the Pietists at Zeist, Holland. Being moved there, Loskiel was a temporary substitute for Heinrich von Bruningk, the local Pietist deacon and a pastor's son of Vidzeme (a province in Latvia), who became a member of the Unity's Elders Conference. We see that the fraternity of the Moravians have gotten many a member from Latvia.

In 1775 Loskiel was ordained as a presbyter and was sent back to Mazvelki (in the parish of Rubene), his homeland; the latter after a certain time became the head-quarters of the Latvian Pietists. He remained there until 1781. Then for a year Loskiel was in Germany again -- using his own words, in order to relax for a couple of months at Barby. In 1782, he returned to Vidzeme as the leader of the entire local activities. Later he was entitled to take care of the Pietist parish at Petersburg and to be an agent (representative) at the court of Russia.

When working in Vidzeme, Loskiel seemingly started his literary activities in supplying the Latvian Pietists with hymns. Since 1770 there was a new rising, . . . and new districts joined. It seems later, too, while in Germany, Loskiel continually supplied the Latvians with hymns, for both his hymnals were published at this time ("The Hymns for God's Glory and Praise," 1790, the so-called "Taler" booklet or the "Booklet of Peterburg" and Liturgies or Hymns and Prayers, Supplications and Intermissions",1797).

Relying upon the materials of Spangenberg, the bishop of the fraternity of the Moravians and those of missionary Zeisberger, Dr. Robertson's History of America, as well as letters, diaries and records, Loskiel wrote a book of 783 pages at Jaunvelki. Its title was "History of the Mission of the United Brethren among the Indians in North America." He translated it into English later, and it still is a collection of sources for the Indian Missions history. The book was announced already in 1784, but it was published in 1789. In 1791 there was published a devotional booklet by Loskiel "Etwas fuer's Herz auf dem Wege zur Ewigkeit", that has seen many editions, and in 1813 "Gebete und Betrachtungen in Versen auf alle Tage des Jahers."

In 1789, Loskiel was called from Peterburg to Germany. At first he was at Gnadenfrei, and then he was transferred to Niesky, and in 1798 in the very Hernhut. In 1802 he was consecrated as a bishop and transferred to the U.S.A. as the pastor of the colony of Bethlehem, Pa., and as the bishop of Pennsylvania. It was a task neither pleasant nor easy. The connections between the mother church and the colony were already in the process of loosening. Patience and intuition in finding the right way were necessary. His biographers,taking into account his difficult mission, praise Loskiel's calmness and insight. He was the first leader of the United Brethren, they say, who noticed that there was rising a new nation, America, with its peculiar spirit. In 1811, the Direction of Unity called him back to Europe, at first to Gnadenfrei, later to become its member. Because of war and his health conditions, however, the voyage was not realized and Loskiel died at Bethlehem, Pa., on February 23, 1814. There one can see his grave even now. His

marriage was not blessed with children and so his family branch ceased.

As a pietist Loskiel expresses the mysticism of Jesus in his hymns. The Savior's love has kindled a passionate and endless love in man toward Him. Jesus is living in the heart of the faithful. The sinful man vizualizes the divine already in this world. "A heart is together with a heart," using the expression of Zinzendorf. It is the same theme and passion which one can find in Sheffler's, Zinzendorf's, Tergteegen's and Hardenberg's lyric and which one can find in our Hymnal among the "Hymns of Jesus." Loskiel's hymn, "Thou Hast My Sinful Heart Defeated," is a work on the same level as those of the previous mentioned mystics. Let us quote two verses here:

Thou hast my sinful heart defeated
Thou - shepherd of my soul, and guide;
With Thee Thou hast me tightly knotted,
With me Thou always wouldst abide,
For I am Thine and Thou art mine
In deepest sorrows I won't pine.

Lord, even thousand hearts possessing,
I all them would subject to Thee,
And when the death would be approaching,
Thine heart will shelter be to me.
Thou art my friend, of all the best,
And in Thine heart I'll find my rest.

Another theme of Loskiel is conversion:

Come, come, O soul, to Jesus!
And leave thy worryings;
No other way would lead us
To God, beneath His wings.

Because of the limited themes, Pietists in their hymns could not avoid borrowing. The German Hymnal of the United Brethren shows it best. There are hundreds of hymns with the same content. Often one verse has been taken from one, -- another from another poet. There was not much attention paid to the author in former days. The hymns in our old Hymnal sometimes were marked but by the translator's initials. As far as I recall, there was no indication of sources in the collections of Loskiel's hymns. Therefore the question could be raised about the genuineness of his hymns. How many borrowings and even translations are there?

Our hymnologists among the hymns of Loskiel have found only two translations. One is the hymn, "I am the Little Lamb of Christ," by Henriete von Hayn, the maidens' chief of the United Brethren; the other one is a German spiritual folk song, "When shall I Be Where They Are Living." Other translations are possible, but their originals have not been found. The first verse of hymn No. 82 could depend on hymn No. 214, probably written by B. Crasselius.

Loskiel, so it seems, was a man of intuition. He has written with exalted emotions, and therefore he has many poor, sentimental hymns, with lots of deminutives, e.g., the little feet of Jesus, the little hands of Jesus, the little hour of grace, etc. It is characteristic of all Pietists. Among the thousands, of hymns written by Zinzendorf, there is many a wonderful pearl, that will never lose its value. Besides them, however, there are a great many poor and tasteless songs. Nevertheless, the Pietists are not conceited. E.g., Loskiel himself calls his hymns "simple little songs". They are "quite poor", he admits, "nevertheless the Lord will like them." (156).

It seems that Latvians have liked them, too, for there have been many editions of Loskiel's hymns. Just in the time when the Lutheran Church started its critical struggle with the fraternity of the Moravians at Vidzeme, our Hymnal's emendators accepted 39 hymns by Loskiel in 1847. They had such deep roots among the Latvians that the church accepted the dearest songs of its opponents. Some hymns have become sayings, e.g., "We're dwelling here as guests, this world is not our home", or for example this simple table prayer, probably the most beautiful that Latvians have ever had:

Blessed be the gifts, O Lord,
Which Thou sendeth down from heaven;
Blessed be our praying word
When we are our bread receiving.
May we Thee, the Donor, praise,
And our eyes to Thee, Lord, raise.

It would be better, however, if the last two lines would be replaced. By that a greater intensity would be reached.

The hymn "Sunshine, peace and health we wish you" (244) is a doxology, with which the meetings were closed. Let us imagine a summer evening at the time of the sunset, when after spending a day in brotherly fellowship, the brothers and sisters sing this verse standing in a circle at the entrance of the house of prayers!

Taking into account the success of Loskiel's devotional books, one is surprised by the fact that in the German hymnal of the brethren (in front of me there is the edition of 1908) there is but one of his hymns and two separate verses, ascribed to the hymns of Gregor. It shows that Loskiel has put the ardor of his poet's heart into his Latvian songs, devoting them to the people amidst whom he was brought up.

Literature: Loskiel's autobiography with the addenta of his wife, "The Archives of the Moravian Church" a manuscript, Bethlehem, Pa.; Loskiel's autobiography and portrait, I received by the very kind help of registrar Mr. S. H. Gappa. 2. The Latvian Encyclopaedia, vol.12, space 24648-49; 3. Dictionary of American Biography. New York, N.Y. Vol.XI 1933. Loskiel's biography written by Alberta G. Rau)
4. Allgemeine Deutsche Biographie. Leipzig, Bd.19. 1884. --
5. Deutsch-amerikanisches Conversations - Lexicon, bearb. von Prof. Alexander J. Schern, New York, N.Y. Bd.6. 1872
6. Albert Knapps, Evangelischer Liederschatz. Stuttgart, 1891

* * *

STRONGER THAN A LION

In The Shadow

To leave the door quite open - this both the men did not consider reasonable; to shut it completely seemed to be a hindrance in case of retreating so the door remained half shut and some light was granted in the space, where there was not a single window and the rear wall from the ceiling to the stony floor was covered by a heavy veil. However, this narrow strip of light faded soon. The men felt depressed by the darkness and by the forced immobility. The younger, with his square body leant on the wall behind the door, was playing with a dagger and rolling his eyes. He tossed his round, fly-like head

as if having swallowed a bone; then he ran down in the courtyard. The older, hardly noticeable in the darkness, was lying on the floor with his lurker's face leaned upon his palm. Like a leech he was crouched at the veil. Behind the veil there was a humming-top whirling : sometimes with a shrill sound of a stinging wasp, sometimes with a monotonous buzz of a gnat, sometimes when quite worn out ceasing to sound - until, lashed by the quarrelers, a woman and a man, it began its dance anew.

"The soldiers lose their patience," said the younger, having entered, rustling his words like dry leaves. "These scoundrels are grinning quite openly..."

"Shut up!" rebuked the older.

"Ah what!" the younger, the roundhead kept rustling. "They don't hear... We just are wasting our time. I think we better go. The same thing will happen as the last time and before the last...If he brake the ropes..."

"Shut up!"

"Hah, shut up, shut up! That's all you know. Are you sure that Delilah does not doublecross us?"

- - -

"I say, that woman is a double-crosser!" the roundhead insists.

"That woman likes silver, you fool! Stop talking and listen!"

All right. The roundhead is going to listen; unfortunately, as soon as he bends down he touches the veil with his head so that it sways.

"Are you crazy?!" the older hisses, grabbing his shoulder as if with tongs. "Are you going to spoil everything? Do you want to lose your head?"

O no, of course the round-head does not want to lose his head, and as the quarreling goes on behind the veil, the roundhead listens.

"No, Samson," says a woman's voice, "then I must say you don't know me. Of course, I'm foolish. I'm fond of jewelry, and of a beautiful house. I like servant-girls and servant-boys. It's a sweet music in my ears when a servant-girl or servant-boy asks me: 'What's the lady's order?' and 'Does it please the lady?'...But you are completely wrong if you think I could ever exchange you for jewelry and a house and servants."

"Really?" asks a man's voice. "So that's what the lady thinks? But why did the lady bind me, why did she call the Philistines?"

"But that's what you wanted..."

"To become weak and be as another man, so that you could sell me to the Philistines?"

"No, so that I could see them overpowered and shamed."

"Really? And that's the reason why they were at hand immediately - that fly's head and that crook and squad of soldiers? They waited patiently until I should overpower them? Ha, ha, - they were buyers, my dear! But you are mistaken. A linn's skin is not sold when still on the lion's back."

"Samson, my lion!" says the woman's voice again. "Have you ever thought how a lamb feeling when chosen for a companion by a lion?"

"Ha, ha, ha," the man is laughing. "That's a good joke! You - Delilah?". "You - a lamb?! Ha, ha! You're a cat, but...but a beautiful one."

"I'm afraid I'm going to believe you!" the humming-top of the quarrelers coos in a dove's voice.

"Nevertheless you are casting a long shadow, Samson..."
"A lion has a lion's shadow."
"...and it's fine in the shadow of yours. But I don't like to stay in the shadow. You are so great, so strong, and so wise that men disappear beside you. But I don't like to disappear. Well, you're laughing again. You're laughing at me. You don't love me. You are still in love with that...that..."

"Leave her alone!"
"Now, here we are! That's the wall that parts us. You're talking to me as to a child. Samson, I'm not a child anymore. It's fine that you're taking care of me. You give me jewelry and lovely clothes. But that's not what I want. I want ...I want that you were so small and weak, so that I could take care of you, so that I could help you..."

"You - Delilah? Ha, ha...Well, if I were sure that even behind this veil there are not spies hidden I would enjoy this pleasure; I really would enjoy it. Do you know my dear, that the heaviest burden ordered to carry by God is the man's greatness? You want to be grown up and great, and I? Oh, how I would like to be a small boy, to lie down in the shadow, to put my head upon your knees like that and to shut my eyes..."

"But do it Samson, do it. Put your head upon my knees and be at home. Samson, my lion, people have hurt you, I too...Forgive me, Samson! I really called the soldiers, but not in order to sell you, in order to keep you...Be the great one to all of them. I'll be great to you and I'll be vigil for you..."

"Sounds fine," says Samson. "Oh, if you knew how I have longed for this moment...that some one would be vigil for me..."

"But I am already, Samson, I'm keeping vigilance for you, I'll be your guard...I'll be guarding you...How thick is your hair, Samson, like a forest... a real mane. I don't like your tresses. It doesn't suit a man..."

"I can't master it otherwise...Delilah are you...my friend?"
"But of course. Oh, how happy I am! Samson, you have never talked to me like that...you always treated me like a capricious child. You did not trust me and you certainly had reasons enough...my friend. I felt such a tiny thing and I really was...But now I am grown up. You exaulted me...forgive me! Do you forgive me? Samson, Samson, are you sleeping?"

"No, Delilah, but your words certainly sound like a lullaby. I cannot remember someone talking like that, probably except my dad and mom...Everybody took me for a lion, so I was the lion, I shook my lion's mane, and roared and tore in pieces, but if someone would cut off that lion's mane, the lion would disappear, and you would have what you want: I would be weak and like any other man."

"No, Samson, I don't want it anymore. As a matter of fact, I practically have never wanted it. But do you mean by that...if some one would cut off your hair..."

"Yes, Delilah. My parents have devoted me to God. Therefore a razor has not come upon my head, therefore I have not drunk wine, therefore I have listened but to God's voice...I'm God's lion, Delilah...uah...but now the lion wants to sleep. Will you keep watch over me...will - - you - - watch?"

On the wall almost burnt out, there is fluttering a torch's flame in sconce. Delilah is gazing at the flame. The lion is fallen asleep. His maned head is

pressing her knees. Her feet are torpid, her eyes, because of gazing at the fluttering flame - are dazzled but she does not dare to stretch her feet, and she does not dare turn away her eyes from the flame either. She sits calmly gazing at the flame until her lips also start fluttering. So she doesn't notice that the veil comes in motion: at first one angle has been elevated, then the whole edge...

"No, no!" she shouts, having noticed the danger. "Samson, Samson, the Philistines are upon you!" Alas, it is already too late. Pushed by a heavy arm, heels over head she has been thrown against the wall. Becoming faint she hears that her lion, deadly injured, roars - once, twice...

The torch is burnt out...It flutters faintly and extinguishes.

* * *

IN OUR DAYS---NEAR AT HAND AND FAR OFF

The Most Learned American Offical.

The new United States ambassador to Moscow, George F. Kennan, is a very unusual personality in many respects. Americans are of the opinion that he is "their most learned official and their most experienced scholar". Kennan is 48, born in Milwaukee, Wisconsin, and for his responsible assignment has unique qualifications. He has spent many years in Europe, also in Riga and Tallin. Kennan can speak Russian fluently, and he will be the first American envoy who will talk without an interpreter at the Kremlin. Kennan has an excellent knowledge of Russia's history, literature, and national characteristics and is very fond of Anton Chekhov, with whose writings he became acquainted at the Seminar for Oriental Languages at the University of Berlin. He completed the three-year course in one year and received a diploma as German-Russian translator and he is still trying to find time to complete his project of writing a biography of Chekhov. Kennan's knowledge, experience, and his influence in the current American foreign policy is well-known also to Moscow, which regarding his appointment to this important post, has not denied him its "recognition" by calling him "spy", "warmonger" and "tool of Wall Street" in Pravda.

The readers of Majas Draugs seemingly will be much more interested in Kennan's attitude toward religion and the church. Being a descendant of a Scotch Presbyterian family, as a young man he drifted away from the church; nevertheless, he testified his serious wish to return to the faith of his fathers recently and asked for enrollment into the membership of the local First Presbyterian Church in Princeton. He is reserved but humble, for he thinks that the absence of humility is worst sin: he has submitted himself to his heavy task as sent by fate, for as a Presbyterian, he believes in predestination. "A man has to do what fate calls him to do, as best he can."

About religion as such, Kennan has made this statement: "I still see much in formal religion that is imperfect, but I know now that a man with no religion is a very hideous character. I have a great horror of people who have no fear of God."

More About Niemoeller.

So irresponsible is Niemoeller that in a statement at Duesseldorf two years ago, he offered one million Deutsche Marks to the person who could "prove" to him that resistance to Bolshevism is ordered in the Holy Scriptures. And in June, 1950, at Mannheim, he declared, "It is a lie to say the church has to be defended by force against Bolshevism. I doubt very much whether communism is synonymous with the devil ...If He were alive today, Christ might perhaps say: 'Communists and whores will get to Heaven sooner than most.'" One of his statements, "It is an infamous heresy to say that the church will perish if it awakens one morning in a Bolshevik world." ---The New Leader (March 10, 1952) ...E. Tillinger "Niemoeller: Germany's Red Dean".

Newsweek, March 31, 1952, notes that M. Niemoeller, the president of the Evangelical Church in Hessen and Nassau, has finished his roundtrip, and he is on his way back to Germany. In America, he has given some 45 speeches; in Florida, by the way, he made the statement of the briving Church in Russia, of people free to go to church and pastors receiving $800 to $1,000 (read: one thousand dollars!) per month. As a result, many accuse him being pro-communistic or a dupe; others (e.g. the students of Florida's Southern College) protested angrily against this political overtone of his speeches.

Refugees of the 20th Century.

Dr. M. Kernrumpf's study, according to the "Evangelische Pressedienst", official news service of the Evangelical Church in Germany, provides us with the most thorough picture yet given on the problem of European refugees. It is a sad picture. Already in the beginning Kernrumpf notes that when 200,000 French Hugenots had to leave their homeland because of religious convictions, the entire world of the 17th Century arose in sympathy for them. Today, however, "it seems natural to speak about expellees, emigrants, displaced persons, forced labor, resettlees and evacuees as belonging to the order of daily life. Modern wars, he maintains, have ruthlessly overruled man's right to have a home."

Further Dr. Kernrumpf notes that during the last 40 years in Europe alone, 68 million people, i.e., 12.5 percent of the total population of Europe, or one out of every eight Europeans, has been forced to leave everything he owned and to go elsewhere. During the first period of this process, lasting 1912 to 1939, more than 14 million Europeans were forced to migrate. The greatest migration of that time was started by the Balkan war, when more than 400,000 Greeks, about as many Turks, and a great many Bulgarians were forced out of their countries. The next wave of migrants was started by the collapse of Mid-European empires at the end of World War I and by the victory of communism in Russia. New multitudes of refugees left their homes when totalitarian regimes emerged in Germany, Italy and Spain.

During the second period, lasting from 1939 to 1945, more than 27 million people left their homes. Kernrumpf has included in this total also 970,000 ethnic Germans, who followed Hitler's call for "repatriation". During the war, 10 million people were evacuated from bombed cities in Germany. During the one year of Soviet reign, according to Kernrumpf, were deported to Siberia about 200,000 Baltics, and no less than 2 million Poles in 1939; 15 million Poles were evicted by the German Nazis.

At the end of World War II, the forced migration grew to an even larger extent. Because of the Potsdam agreement alone, 12,5 million Germans who lived in Eastern Europe were expelled to Germany. In the course of their flight or during the evacuation more than one-fourth met death. The number of Baltics who fled their countries or who were deported to Siberia by Russians Kernrumpf estimates at about 600,000. The number of the deported Ukrainians after 1945 reaches, he says, up to 1,275,000, and Caucasians 600,000. In conclusion, Kernrumpf mentions the so-called programs of "exchange of population" that have been practiced behind the iron curtain since the war. So almost 5 million Poles have been sent from the Eastern parts of Poland into former German areas behind Neize and Oder. Czechs were forced to move into the area of Sudeten, Slovaks have been "exchanged" for Hungarians, and so have Hungarians for Serbs. Smaller groups of "exchanged" nationalities one can find also everywhere in the Balkans, including Bulgarians, Roumanians, Turks.

Published by NATIONAL LUTHERAN COUNCIL, 327 South La Salle Street, Chicago 4, Illinois. For the spiritual care of Latvians of Lutheran faith, recently resettled in the United States.
For information write to the above address. Attention: Latvian Paper.